

9. KANUNET E DORTIT

Origjina dhe historia e tyre

Ky rrëfim e ka origjinën tek vendimi i të mirënjohurit Sinod i Dortit (1618–1619). Vendimi i këtij sinodi për “Pesë pikat kryesore të doktrinës së diskutuar në Holandë” njihet gjerësisht si “Kanunet e Dortit” (ose “Pesë Nenet kundër protestuesve”). Ai përbëhet nga deklarata të doktrinës të miratuara nga sinodi i madh i Dortit, i cili u mbledh në qytetin e Dortit (Holandë, 1618–1619). Megjithëse ky ishte Sinodi Kombëtar i Kishave të Reformuara të Holandës, karakteri i tij ishte ndërkombëtar, pasi përbëhej jo vetëm nga gjashtëdhjetë e dy delegatë holandezë, por edhe nga njëzet e shtatë delegatë të huaj që përfaqësonin kisha nga tetë kombe të huaja.

Sinodi i Dortit u thirr dhe u organizua për të zgjidhur një polemikë serioze në kishat holandeze të nisura nga përhapja e arminianizmit. Jakob Armini (1560–1609), profesor i teologjisë në Universitetin e Leidenit, vuri në pikëpyetje mësimin e Kalvinit dhe të ndjekësve të tij në një numër pikash të rëndësishme. Pas vdekjes së Arminit, dyzet e tre prej pasuesve pastoralë të tij hartuan dhe paraqitën pikëpamjet e tyre heretike në pesë prej këtyre pikave para parlamentit të Vendeve të Ulëta, në Rezolutën e vitit 1610. Në këtë dokument dhe më qartë në shkrime të mëvonshme, arminianët, që u quajtën “Protestuesit”, mësonin: 1) zgjedhja bazohet në besimin e parashikuar; 2) vlera universale e shlyerjes së mëkatit nga Krishti është në dispozicion të të gjithë atyre që lirisht zgjedhin ta pranojnë atë; 3) njeriu ka vullnet të lirë për shkak të prishjes vetëm të pjeshme; 4) rezistenca ndaj hirit të Perëndisë; dhe 5) mundësia e rënies nga hiri. Ata dëshironin rishikimin e standardeve doktrinare të kishës së reformuar dhe mbrojtjen nga qeveria të pikëpamjet të tyre minoritare. Konflikti arminian-kalvinist u bë aq i fortë, sa thuajse e çoi Holandën në prag lufte civile. Më në fund, në vitin 1617, parlamenti votoi katër me tre për thirrjen e një sinodi kombëtar për të diskutuar në lidhje me arminianizmin.

Gjatë një periudhe kohore prej shtatë muajsh (1618–1619), Sinodi mbajti 154 seanca formale. Ndërkohë që u arritën edhe shumë gjëra të tjera, një nga qëllimet kryesore të këtij sinodi ishte edhe shqyrtimi dhe gjykimi i polemikave teologjike (arminianizmi) për mënyrën sesi besimtarët marrin përfitimet që vijnë nga Krishti. Trembëdhjetë teologë kundërshtarë, të udhëhequr nga Simon Episkopi, përdorën taktika të ndryshme për të vonuar punën e sinodit dhe për t'i përçarë delegatët, taktika të cilat rezultuan të pasuksesshme. Më pas, nën udhëheqjen e Johan Bogermanit, protestuesit u shpërndanë.

Sinodi më pas zhvilloi dhe shtjelloi Kanunet, të cilët refuzonin tërësisht protestën e vitit 1610 dhe përshkruanin me shkrim doktrinën e reformuar mbi këto pika të debatuar, tani të quajtura “Pesë Pikat e Kalvinizmit”: prishje totale, zgjedhje e pakushtëzuar, shlyerje e kufizuar, hir i parezistueshëm dhe qëndrueshmëri e shenjtoreve.

Teksti i tyre

Ne me të drejtë flasim për “Pesë Pikat ...”, edhe pse formalisht ka vetëm katër pika kryesore ose, thënë ndryshe, “Krerë doktrine”, për shkak se Kanunet u strukturuan në mënyrë të tillë që t’u korresponduan pesë neneve të Rezolutës së vitit 1610. Deklaratat në përgjigjen e Sinodit ndaj Pikave Kryesore Tre dhe Katër të Rezolutës u kombinuan në mënyrë të qëllimshme në një të vetme, duke qenë se teologët e Dortit i konsideronin të pandashme, ndaj edhe janë hartuar si “Pika Kryesore ose Kreu i Doktrinës 3/4”.

Kanunet mund të përmbliken si më poshtë:

- 1) Zgjedhja dhe besimi i pakushtëzuar janë dhuratë e hirit të Perëndisë;
- 2) Ndërsa vdekja e Krishtit është plotësisht e mjaftueshme për shlyerjen e mëkateve të të gjithë botës, efektshmëria shpëtuese e saj është e kufizuar për të zgjedhurit;
- 3/4) Të gjithë janë plotësisht të prishur nga mëkati, aq sa nuk mund të kenë asnjë ndikim në asnjë pjesë të shpëtimit të tyre; në hirin e Tij sovran, Perëndia i thërret të zgjedhurit në mënyrë të parezistueshme dhe i përtërin në risinë e jetës;
- 5) Këta të shpëtuar Perëndia i ruan me hir në mënyrë që të ngulmojnë e të qëndrojnë deri në fund, edhe pse mund të ligështohen nga shumë dobësi teksa kërkojnë ta bëjnë të sigurt thirrjen dhe zgjedhjen e tyre.

Secila nga pikat kryesore përbëhet nga një pjesë pozitive dhe negative, ku e para është një shpjegim i doktrinës së reformuar mbi këtë temë, e dyta një kundërshtim i gabimeve përkatëse. Kanunet e Dortit përmbajnë pesëdhjetë e nëntë nene për prezantim dhe shpjegim, dhe tridhjetë e katër për kundërshtim të gabimeve.

Edhe pse diskutimet në sinod ishin të nivelit akademik, teksti është planifikuar dhe është menduar për anëtarët e kishës në përgjithësi. Secili kapitull trajton në disa nene gabimet specifike të arminianëve, por ato janë hartuar në mënyrë të atillë që deklarata doktrinare të arrijë në zemrat e besimtarëve. Mund të lexohet edhe si një shpjegim më vete për temën e një kapitulli të caktuar, pa qenë nevoja të studiohen kapitujt e tjerë. Autorët kanë bërë përpjekjet maksimale për të vërtetuar themelet biblike të deklaratave të tyre. Qëllimi i tyre ishte të shkruanin me ton pastoral dhe t’i drejtoheshin si mendjes, ashtu edhe zemrës së besimtarëve.

Përdorimi dhe rëndësia e tyre

Ndryshe nga dokumentet e tjera të rrëfimit, Kanunet e Dortit kanë në sfond një mosmarrëveshje serioze të kishës, zakonisht e njohur si polemika arminiane-kalviniste, apo polemika ndërmjet Protestuesve dhe Kundërprotestuesve. Edhe pse fillimisht kjo ishte një mosmarrëveshje e një konteksti të veçantë, çështjet po kthehen edhe sot në diskutime dhe polemika rreth doktrinës së krishterë.

Pra, Kanunet janë unike në mesin e rrëfimeve të reformuara për shkak të qëllimit të tyre fillestar si një vendim juridik mbi pikat doktrinare në mosmarrëveshje me polemikat arminiane. Parathënia origjinale quhet “një gjykim, ku shpjegohet pikëpamja e vërtetë, në përputhje me Fjalën e Perëndisë, në lidhje me pesë pikat e doktrinës, dhe kundërshtohet pikëpamja e rreme, që nuk pajtohet me Fjalën e Perëndisë.” Prandaj, qëllimi i Kanuneve është polemika, duke artikuluar besimet kalviniste si kundërshtim i drejtpërdrejtë i arminianizmit.

Kanunet formojnë një dokument të mbështetur tërësisht në Shkrim, si dhe të përqendruar vetëm në doktrinat specifike të parashtruara. Ata janë unikë duke qenë e vetmja formë uniteti e hartuar nga një asamble kishtare, si edhe në të qenit përfaqësues të të gjitha kishave të reformuara të kohës së tyre. Që të dy grupet, si grupi holandez ashtu edhe delegatët e huaj, pa përjashtim, nënshkruan këtë dokument, edhe pse kishin pikëpamje të ndryshme mbi rendin e dekreteve të Perëndisë (në lidhje me paracaktimin, rënien në mëkat dhe shpëtimin). Në përfundim të Kanuneve, për të falënderuar Zotin që ka ruajtur doktrinën e hirit sovran në mesin e kishave të Reformuara, u mbajt një takim përmbyllës falënderimi.

Kanunet kanë një qëllim më të kufizuar se *Rrëfimi Belg* dhe *Katekizmi i Hajdelbergut*. Ata nuk mbulojnë një sferë të gjerë doktrinash, por përqendrohen vetëm te pesë pikat e polemizuara të doktrinës. Ky rrëfim është një shkrim teologjik i harmonizuar shumë mirë, një përvijim i aftë i këndvështrimit biblik të reformuar për çështje që janë themelore për jetën dhe përvojën e krishterë. Të trija Format e Unitetit së bashku kanë ndikuar në formulimin e Rrëfimit të Besimit të Uestminsterit (1647). Edhe pse Kanunet nuk e përqafojnë të gjithë shtrirjen e kalvinizmit dhe konsiderohen më mirë si *pesë përgjigjet kalviniste ndaj pesë gabimeve arminiane*, ata sigurisht që qëndrojnë në zemër të besimit të reformuar, veçanërisht të soteriologjisë së Reformuar (soteriologji = doktrina e shpëtimit), sepse rrjedhin nga parimi i sovranitetit absolut hyjnor.

Në botën anglishtfolëse, arminianizmi është bërë më i shumëllojshëm nga ç’ ishte fillimisht. Shpesh, autorët kalvinistë, duke adresuar disa nga format e arminianizmit, i referohen “Pesë pikave të kalvinizmit”, e përmbledhur si TULIP (nga inicialet e secilës pike në anglisht): 1) prishje totale; 2) zgjedhje e pakushtëzuar; 3) shlyerje e kufizuar; 4) hiri i pazezistueshëm; 5) qëndrueshmëria e shenjtorëve. Ky epitete bazohet qartësisht në kuptimin e mesazhit të Kanuneve të Dortit. Kanunet e Dortit e kundërshtuan arminianizmin dhe parashtruan mësimin e reformuar mbi pikat e debatuar, me qëllim ofrimin e sigurisë më të thellë të shpëtimit të besimtarët, në përputhje me Shkrimet.

E thënë thjesht, subjekti i trajtuar tek Kanunet e Dortit është: hiri sovran i ngjizur, hiri sovran i merituar, hiri sovran i nevojshëm dhe i zbatuar, dhe hiri sovran i ruajtur.

KANUNET E DORTIT

Shenim: Dordrecht – qytet në jugperëndim të Holandës, i njohur me emrin e anglicizuar *Dort*.

KREU I I DOKTRINËS

PËR PARACAKTIMIN HYJNOR^a

NENI 1

E drejta e Perëndisë për të dënuar njeriun^b

Meqënëse të gjithë njerëzit kanë mëkatuar në Adamin, dergjen nën mallkim dhe meritojnë vdekjen e përjetshme, Perëndia nuk do të kishte bërë asnjë padrejtësi, nëse do t'i kishte lënë të gjithë që të humbisnin dhe t'i dorëzonte për dënim, për shkak të mëkatit, sipas fjalëve të apostullit: "...që çdo gojë të heshtë dhe gjithë bota të bëhet fajtores përpara Perëndisë" (Rom. 3:19), dhe: "...sepse të gjithë kanë mëkatuar dhe nuk e arrijnë lavdinë e Perëndisë (Rom. 3:23), dhe: Sepse paga e mëkatit është vdekja" (Rom. 6:23).

NENI 2

Shfaqja e dashurisë së Perëndisë

Por, në këtë gjë u shfaq dashuria e Perëndisë, sepse Ai "dërgoi Birin e tij të vetëmlindurin në botë, që, kushdo që beson në të, të mos humbasë, por të ketë jetën e përjetshme"(1 Gjo. 4:9; Gjo. 3:16).

NENI 3

Predikimi i Ungjillit

Dhe, që njerëzit të vijnë në besim, Perëndia, në mëshirën e Vet, i dërgon lajmëtarët e këtij lajmi shumë të gëzueshëm tek ai që do dhe në kohën që dëshiron Ai; nëpërmjet shërbesës së këtyre lajmëtarëve, njerëzit thirren në pendim dhe besim në Krishtin e kryqëzuar. "Si do ta thërrasin, pra, atë, të cilit nuk i besuan? Dhe si do të besojnë tek ai për të cilin nuk kanë dëgjuar? Dhe si do të dëgjojnë, pa predikues? Dhe si do të predikojnë pa qenë dërguar?" (Rom. 10:14–15)

NENI 4

Përgjigjja e dyfishtë ndaj Ungjillit

Zemërimi i Perëndisë qëndron mbi ata që nuk i besojnë këtij Ungjilli. Por ata që e pranojnë

- a *Paracaktimi hyjnor* është një term teologjik që përshkruan dekreti i Perëndisë, i cili përmban zgjedhjen dhe përjashtimin e engjëjve dhe të njerëzve.
- b Teksti origjinal i Kanuneve ka tituj vetëm për çdo kapitull. Ne kemi shtuar titujt e neëve, sipas versionit të botuar nga Christian Reformed Churches in North-America, <https://www.crcna.org/welcome/beliefs/confessions/canons-dort> [08-02-2018].

atë dhe përqafojnë Jezu Shpëtimtarin me një besim të vërtetë dhe të gjallë, çlirohen prej tij nga zemërimi i Perëndisë e nga shkatërrimi dhe u jepet dhurata e jetës së përjetshme.

NENI 5

Shkaqet e mosbesimit dhe të besimit

Shkaku ose faji i këtij mosbesimi, si dhe i gjithë mëkateve të tjera, nuk gjendet aspak te Perëndia, por te vetë njeriu; teksa besimi në Jezu Krishtin dhe shpëtimi përmes Tij është dhurata falas e Perëndisë, siç është shkruar: “Sepse, me anë të hirit jeni të shpëtuar, nëpërmjet besimit; dhe kjo jo prej jush, por është dhurata e Perëndisë” (Ef. 2:8). Po kështu: “Sepse juve ju është dhënë hiri për Krishtin, jo vetëm që të besoni në Të, por edhe të vuani për Të” (Fil. 1:29).

NENI 6

Dekreti i përjetshëm i Perëndisë

Fakti se disa e marrin dhuratën e besimit nga Perëndia, ndërsa të tjerët nuk e marrin, rrjedh nga dekreti i përjetshëm i Perëndisë: “Që nga përjetësia i janë të njohura Perëndisë të gjitha vepra e Tij” (Vep. 15:18). “...Që vepron gjithçka sipas këshillës së vullnetit të Tij” (Ef. 1:11). Sipas këtij dekreti, me hirin e vet, Perëndia ua zbut zemrat të zgjedhurve, sado kokëfortë të jenë, dhe i bën të piren që të besojnë; nga ana tjetër, ai i lë të pazgjedhurit, sipas gjykimit të Tij të drejtë, në ligësinë dhe kokëfortësinë e tyre. Dhe pikërisht në këtë shfaqet në veçanti dallimi i thellë, i mëshirshëm dhe, në të njëjtën kohë, i drejtë mes njerëzve që janë njësoj të përfshirë në rrënim; dhe kështu demonstron ky dekret i zgjedhjes dhe i përjashtimit, i zbuluar në Fjalën e Perëndisë, i Cili (ndonëse njerëzit me mendje të shthurur, të papastër dhe të paqëndrueshme e shtrembërojnë për shkatërrimin e tyre) u ofron ngushëllim të jashtëzakonshëm shpirtave të shenjtë dhe të përsipirtshëm.

NENI 7

Zgjedhja

Zgjedhja është synimi i pandryshueshëm i Perëndisë; nëpërmjet kësaj zgjedhjeje, para themelimit të botës dhe thjesht për shkak të hirit të Tij, sipas pëlqimit të vullnetit të Tij sovran, Ai ka zgjedhur nga gjithë raca njerëzore (e cila ka rënë, për shkak të fajit të vet, nga gjendja fillestare e drejtësisë, në një gjendje mëkati dhe shkatërrimi) një numër të caktuar njerëzish, që të marrin shpengimin në Krishtin (të Cilin Ai e ka caktuar që nga përjetësia si Ndërmjetësi e Kreu i të zgjedhurve dhe si themeli i shpëtimit). Këtë numër të zgjedhurish që, ndonëse nga natyra nuk janë as më të mirë, as më të denjë se të tjerët (por janë njësoj të përfshirë në mjerim, si gjithë të tjerët), Perëndia ka vendosur që t’ia japë Krishtit, me qëllim që të shpëtohen prej Tij dhe, më dhe në fund, t’i thërrasë të gjithë dhe t’i tërheqë ata në bashkësi me të, nëpërmjet Fjalës dhe Frymës së tij; t’u japë besim, drejtësim dhe shenjtërim të vërtetë; dhe, pasi t’i ketë ruajtur fuqishëm në bashkësinë e Birit të Tij, më në fund t’i përlëvdojë, për të treguar mëshirën e Tij dhe për lavdi të hirit të Tij të lavdishëm;

siç është shkruar: “Sikurse na zgjodhi në të [pra, në Krishtin] përpara themelimit të botës, që të jemi të shenjtë dhe të patëmetë përpara tij në dashuri, duke na paracaktuar për birësim për veten e tij me anë të Jezu Krishtit, sipas pëlqimit të vullnetit të vet, për lëvdim të lavdisë së hirit të tij, të cilin na dhuroi në të dashurin Birin e tij” (Ef. 1:4–6). Dhe gjetkë: “Por ata që i paracakttoi, ata Ai edhe i thirri, ata Ai edhe i drejtësoi; dhe ata që i drejtësoi, ata Ai edhe i perlëvdoi” (Rom. 8:30).

NENI 8

Një dekret i vetëm i zgjedhjes

Nuk ka dekrete të ndryshme për zgjedhjen, por vetëm një dekret për të gjithë ata që do të shpëtohen, si në Dhiatën e Vjetër, ashtu dhe në Dhiatën e Re; sepse Shkrimi shpall se pëlqimi, synimi dhe këshilla e vullnetit hyjnor është një e vetme dhe, sipas Tij, na zgjodhi Ai që nga përjetësia, për hir dhe lavdi, për shpëtim dhe për udhën e shpëtimit; dhe në këtë udhë shpëtimi na ka porositur që të ecim (Ef. 1:4–5, 2:10).

NENI 9

Zgjedhja nuk bazohet mbi besimin që do të ketë njeriu në të ardhmen

Kjo zgjedhje nuk u bazua mbi besimin që do të ketë njeriu në të ardhmen apo mbi bindjen e besimit, të shenjtërisë ose të ndonjë cilësie tjetër a qëndrimi të mirë të njeriut, si domosdoshmëri, shkak apo kusht prej të cilit varej zgjedhja; perkundrazi, njerëzit janë zgjedhur për të pasur besim, bindje besimi, shenjtëri etj. Prandaj, zgjedhja është burimi i çdo të mire që rrjedh nga shpëtimi, prej së cilës rrjedh besimi, shenjtëria dhe dhuratat e tjera të shpëtimit dhe, përfundimisht, vetë jeta e përjetshme, si fryte dhe efekte të kësaj zgjedhjeje, sipas dëshmisë së apostullit: “Sikurse na zgjodhi në të përpara themelimit të botës, që të jemi të shenjtë dhe të patëmetë përpara tij në dashuri” (Ef. 1:4).

NENI 10

Zgjedhja bazuar në pëlqimin e Perëndisë

Pëlqimi i Perëndisë është shkaku i vetëm i kësaj zgjedhjeje të hirshme. Kjo zgjedhje nuk nënkupton se, nga të gjitha cilësitë dhe veprimet e mundshme të njerëzve, Perëndia ka zgjedhur disa prej këtyre cilësive si kushte për shpëtim, por se Atij i pëlqeu që, nga gjithë masa e mëkatarëve, të birësonte disa persona të veçantë, si popull të veçantë për Vetën, siç është shkruar: “Sepse para se t’i lindnin fëmijët dhe para se të bënin ndonjë të mirë a të keqe, që të mbetej i patundur qëllimi i Perëndisë për të zgjedhur jo sipas veprave, po prej atij që thërret) iu tha asaj [Rebekës]: “Më i madhi do t’i shërbejë më të voglit”, siç është shkruar: “Jakobin e desha, por Ezaun e urreva” (Rom. 9:11–13). “Dhe të gjithë sa ishin të caktuar për jetën e përjetshme, besuan” (Vep. 13:48).

NENI 11

Zgjedhja e pandryshueshme

Dhe, meqë Perëndia Vetë është tejet i mençur, i pandryshueshëm, i gjithëdijshtëm dhe i gjithëpushtetshëm, edhe zgjedhja e bërë prej Tij nuk mund as të ndërpritet, as të ndryshohet, as të kthehet mbrapsht dhe as të anulohet, prandaj as të zgjedhurit nuk mund të flaken tej dhe as nuk mund të pakësohet numri i tyre.

NENI 12

Siguria e i zgjedhjes

Në kohën e duhur, të zgjedhurit fitojnë sigurinë (ndonëse në shkallë dhe masa të ndryshme) e kësaj zgjedhjeje të tyre të përjetshme dhe të pandryshueshme, jo duke futur hundët me kureshtje në gjërat e fshehta dhe të thella të Perëndisë, por duke vërejtur brenda vetes, me gëzim frymëror dhe një kënaqësi të shenjtë frytet e pagabueshme të zgjedhjes që na tregohen në Fjalën e Perëndisë, si për shembull, besimi i vërtetë në Krishtin, frika birnore, trishtimi i përshpirtshëm për mëkatën, një etje dhe uri për drejtësinë etj.

NENI 13

Fryti i kësaj sigurie

Ndjesia dhe siguria e kësaj zgjedhjeje u sigurojnë fëmijëve të Perëndisë arsye të mëtejshme për t'u përlulur përditë para Tij, për të adhurar thellësinë e mëshirës së Tij, për të pastruar veten dhe për t'ia shpërblyer me dashuri të zjarrtë dhe plot hir Atij që tregoi i pari një dashuri kaq të madhe kundrejt tyre. Shqyrtimi i kësaj doktrine të zgjedhjes nuk inkurajon aspak plogështinë në zbatimin e porosive hyjnore, as nuk i zhyt njerëzit në siguri mishërore; përkundrazi, këto të fundit, në gjykimin e drejtë të Perëndisë, janë efekte të zakonshme të krenarisë së nxituar apo të talljes së shthurur me hirin e zgjedhjes, të cilat gjenden tek ata njerëz që nuk pranojnë të ecin në udhën e të zgjedhurve.

NENI 14

Shpallja e duhur e zgjedhjes

Meqë doktrina e zgjedhjes nga këshilla më e urtë e Perëndisë u shpall nga profetët, nga Vetë Krishti, nga apostujt, si dhe është e zbuluar qartë në Shkrimet (si në Dhiatën e Vjetër, ashtu dhe në Dhiatën e Re), kjo doktrinë duhet shpallur ende në kohën dhe vendin e duhur në Kishën e Perëndisë (për të cilën dhe u synua në mënyrë të veçantë), me kusht që kjo të bëhet me nderim dhe me një frymë maturie e përshpirtshmërie, për lavdi të Emrit të tërëshenjtë të Perëndisë

dhe për gjallërimin dhe ngushëllimin e popullit të Tij, pa u përpjekur në mënyrë të kotë që të hetohen udhët e fshehta të më të Lartit (Vep. 20:27, Rom. 11:33–34, 12:3, Heb. 6:17–18).

NENI 15

Përrjashtimi

Ajo që priret në veçanti të na ilustrojë dhe të na propozojë hirin e përjetshëm dhe të pamerituar të zgjedhjes është dëshmia e qartë e Shkrimit të Shenjtë se jo të gjithë, por vetëm disa, janë të zgjedhur, ndërsa të tjerët anashkalohen sipas dekretit të përjetshëm. Këta të fundit, Perëndia, për shkak të pëlqimit të Tij, sovran, shumë të drejtë, të paqortueshëm dhe të pandryshueshëm, ka vendosur që t'i lërë në mjerimin e përbashkët, ku e kanë zhytur veten me dëshirën e tyre, dhe të mos ua japë besimin shpëtues dhe hirin e kthimit në besim, por, duke i lejuar, në gjykimin e Tij të drejtë, që të ndjekin udhët e tyre, dhe në fund, për të deklaruar drejtësinë e Tij, do t'i dënojë dhe do t'i ndëshkojë përjetë, jo vetëm për shkak të mosbesimit të tyre, por edhe për shkak të të gjitha mëkateve të tjera të tyre. Dhe ky është dekreti (vendimi) i përjashtimit, i cili nuk e bën aspak Perëndinë autor të mëkatit (vetë ky mendim është blasfemi), por e shpall atë si Gjykatës dhe Hakmarrës të tmerrshëm, të paqortueshëm dhe të drejtë të mëkatit.

NENI 16

Përgjigjet për përjashtimin

Ata që nuk ndiejnë ende një besim të gjallë në Krishtin, që nuk kanë siguri të fortë në shpirt, paqe në ndërgjegje, përpjekje të sinqertë për të shfaqur bindje birnore apo ngazëllim në Perëndinë përmes Krishtit, që ka punuar me efikasitet në ta; por që, gjithsesi, përdorin mjetet që Perëndia ka caktuar për të nxitur këto gjëra të hirshme në ne, nuk duhet të alarmohen nga përmendja e përjashtimit, dhe as ta rendisin veten mes të përjashtuarve, por duhet të këmbëngulin me zell, që të përdorin këto mjete dhe, me dëshirë të zjarrtë, të presin me devotshmëri dhe përlësi një stinë edhe më të pasur në hir. Aq më pak arsye për t'u tmerruar nga doktrina e përjashtimit kanë ata që, ndonëse dëshirojnë seriozisht që të kthehen te Perëndia, që të kënaqin vetëm Atë dhe të çlirohen nga ky trup i vdekjes, nuk e kanë arritur ende atë masë shenjtërie dhe besimi që aspirojnë; sepse Perëndia i mëshirshëm ka premtuar se nuk do ta shuajë kandilin që bën tym, as nuk do ta këpusë kallamin e thyer. Por kjo doktrinë është me të drejtë e tmerrshme për ata që, pavarësisht nga Perëndia dhe Shpëtimtari Jezu Krisht, u janë dorëzuar plotësisht dëshirave të botës dhe kënaqësive të mishit, për sa kohë që nuk janë kthyer seriozisht te Perëndia.

NENI 17

Shpëtimi i foshnjave të besimtarëve

Meqë për vullnetin e Perëndisë duhet të gjykojmë vetëm nga Fjala e Tij, e cila dëshmon se fëmijët e besimtarëve janë të shenjtë, jo nga natyra, por për shkak të besëlidhjes së hirit, ku ata

përfshihen bashkë me prindërit, atëherë prindërit e përsëritshëm nuk duhet ta vënë në dyshim zgjedhjen dhe shpëtimin e fëmijëve të tyre, të cilët Perëndisë i ka pëlqyer që t'i largojë nga kjo jetë kur janë ende foshnja (Zan. 17:7, Vep. 2:39, 1 Kor. 7:14).

NENI 18

Qëndrimi i duhur ndaj zgjedhjes dhe përjashtimit

Atyre që ankohen kundër hirit falas të zgjedhjes apo të ashpërsisë së drejtë të përjashtimit, u përgjigjemi bashkë me apostullin: *Po kush je ti, o njeri, që i kundërpërgjigjesh Perëndisë?* (Rom. 9:20), si dhe citojmë fjalët e Shpëtimtarit tonë: *A nuk më lejohet të bëj ç'të dua me gjënë time?* (Mt. 20:15). Prandaj, me admirim të shenjtë për këto mistere, shpallim me fjalët e apostullit: *O thellësi pasurie edhe e urtësisë dhe e diturisë së Perëndisë! Sa të pahulumtueshme janë gjykimet e tij dhe të pagjurmueshme janë udhët e tij! "Sepse kush e njohu mendjen e Zotit? Ose kush u bë këshilltar i tij? Ose kush i dha atij më parë, që të ketë për të marrë shpëtim?" Sepse prej tij dhe me anë të tij dhe ndaj tij janë të gjitha. Lavdi atij përjetë! Amen!* (Rom. 11:33–36).

KUNDËRSHTIMI I GABIMEVE

Pasi shpjegoi doktrinën e vërtetë në lidhje me *Zgjedhjen dhe Përjashtimin*, Sinodi kundërshton gabimet e tyre:

GABIMI 1: Që mësojnë se vullneti i Perëndisë për të shpëtuar ata që do të besonin dhe do të këmbëngulnin në besim dhe në bindjen e besimit është vendimi i plotë dhe i pacenuar i zgjedhjes për shpëtim dhe asgjë tjetër që ka lidhje me këtë vendim nuk na është zbuluar në Fjalën e Perëndisë.

Kundërshtim: Sepse këta mashtrojnë të thjeshtit dhe kundërshtojnë haptazi Shkrimet, të cilat shpallin se Perëndia jo vetëm që do të shpëtojë ata që besojnë, por se, që nga përjetësia, Ai ka zgjedhur në veçanti disa njerëz, të cilëve, ndryshe nga të tjerët, Ai do t'u japë, në kohën e duhur, besim në Krishtin dhe qëndrueshmëri; siç shkruhet: "Unë ia kam dëftuar emrin tënd njerëzve që Ti m'i ke dhënë nga bota; ishin të Tutë dhe Ti m'i ke dhënë; dhe ata e kanë ruajtur Fjalën Tëndë" (Gjo. 17:6), dhe "të gjithë sa ishin të caktuar për jetën e përjetshme, besuan" (Vep. 13:48). Dhe "...sikurse na zgjodhi në Të përpara themelimit të botës, që të jemi të shenjtë dhe të patëmetë përpara Tij në dashuri" (Ef. 1:4).

GABIMI 2: Që mësojnë se ka disa lloje zgjedhjeje të Perëndisë për jetë të përjetshme: një lloj zgjedhjeje është e përgjithshme dhe e papërcaktuar, ndërsa tjetra është e veçantë dhe e përcaktuar; madje, kjo e fundit mund të jetë ose e paplotë, e kthyeshme, jovendimtare dhe e kushtëzuar, ose e plotë, e pakthyeshme, vendimtare dhe absolute. Po kështu, se ka një zgjedhje për besim dhe një tjetër për shpëtim, kështu që zgjedhja mund të jetë për besim drejtësimi, pa qenë zgjedhje vendimtare për shpëtim.

Kundërshtim: Sepse kjo është një imagjinatë e mendjes njerëzore, e shpikur në kundërshtim me Shkrimet. Kjo imagjinatë e prish doktrinën e zgjedhjes dhe e thyen zinxhirin e artë të shpëtimin tonë: "Por ata që i paracaktoi, ata ai edhe i thirri; dhe ata që i thirri, ata Ai edhe i drejtësoi; dhe ata që i drejtësoi, ata Ai edhe i përlëvdoi" (Rom. 8:30).

GABIMI 3: Që mësojnë se pëlqimi dhe synimi i mirë i Perëndisë, të cilët Shkrimi i përmend në doktrinën e zgjedhjes, nuk kanë të bëjnë me faktin se Perëndia zgjodhi disa persona, duke mos zgjedhur disa të tjerë, por me faktin se Ai zgjodhi si kusht shpëtimi, nga të gjitha kushtet e mundshme (mes të cilave janë dhe veprat e ligjit), ose nga gjithë rendi i gjërave, aktin e besimit, që është në mënyrë të qenësishme i pamerituar, si dhe bindjen e paplotë; dhe se Ai, zgjodhi që ta konsideronte këtë bindje të paplotë si bindje të plotë dhe ta llogariste si të denjë për t'u shpërblyer me jetën e përjetshme.

Kundërshtim: Sepse, për shkak të këtij gabimi të dëmshëm, pëlqimi i Perëndisë dhe meritat e Krishtit zhvishen nga çdo efekt dhe njerëzit largohen me anë pyetjesh të padobishme nga e vërteta e drejtësisë të hirshëm dhe nga thjeshtësia e Shkrimit, dhe kjo deklaratë e mëposhtme e apostullit është quajtur si e pavërtetë: "...që na shpëtoi dhe na thirri me një thirrje të shenjtë, jo sipas veprave tona, por sipas qëllimit të tij dhe sipas hirit, që na u dha në Krishtin Jezus përpara kohërave të përjetshme" (2 Tim. 1:9).

GABIMI 4: Që mësojnë se, për zgjedhjen në besim, një kusht i domosdoshëm paraprak është që njeriu të përdorë si duhet dritën që i ka dhënë natyra, të jetë fetar, i përrulur, i duruar dhe i përshtatshëm për jetë të përjetshme, sikur zgjedhja të varej në ndonjë farë shkalle nga këta faktorë.

Kundërshtim: Sepse kjo gjë tingëllon si mësimi i Pelagit dhe i kundërvihet doktrinës së apostullit, kur shkruan: "...ndërmjet të cilëve, edhe ne dikur, jetuam në lakmitë e mishit tonë duke bërë vullnetin e mishit dhe të mendjes; dhe ishim prej natyre bij të zemërimit, si të tjerët. Por Perëndia, që është i pasur në mëshirë, për shkak të dashurisë së tij të madhe me të cilën na deshi, ndonëse ne ishim të vdekur nëpërmjet shkeljeve, na dha jetë bashkë me Krishtin (ju jeni të shpëtuar me anë të hirit), edhe na ringjalli bashkë me Të dhe na vuri të ulemi bashkë me Të në vendet qiellore në Krishtin Jezus, që të tregojë në kohët që do të vijnë pasurinë e pamasë të hirit të Tij, me anë të mirësisë ndaj nesh në Krishtin Jezus. Sepse, me anë të hirit jeni të shpëtuar, nëpërmjet besimit; dhe kjo jo prej jush, por është dhurata e Perëndisë, jo prej veprave, që askush të mos mburret" (Ef. 2:3–9).

GABIMI 5: Që mësojnë se zgjedhja e paplotë dhe jovendimtare e disa njerëzve për shpëtim ndodhi për shkak të një besimi, një kthimi, një shenjtërie dhe një përshtatshmërie të parashikuar, që filloi ose vazhdoi për njëfarë kohe; por se zgjedhja e plotë dhe vendimtare ndodhi për shkak se u parapa një qëndrueshmëri besimi, kthimi, shenjtërie dhe përshtatshmërie deri në fund; dhe se kjo është denjësia e hirshme dhe ungjillore për hir të së cilës njeriu që zgjidhet është më i denjë se njeriu që nuk zgjidhet; dhe për rrjedhojë, besimi, shenjtëria, perëndishmëria dhe qëndrueshmëria nuk janë fryte të zgjedhjes së pandryshueshme për lavdi, por janë kushte paraprake që u parapanë se do të plotësoheshin nga ata që do të zgjidhen në mënyrë të plotë, si dhe janë shkaqe, pa të cilat nuk ndodh zgjedhja e pandryshueshme për lavdi.

Kundërshtim: Kjo i kundërvihet gjithë Shkrimit, i cili na ngulit vazhdimisht në mendje këto deklarata të mëposhtme (si dhe të tjera si këto): Zgjedhja nuk është "...jo sipas veprave, po prej atij që thërret" (Rom. 9:11). "Dhe të gjithë sa ishin të caktuar për jetën e përjetshme, besuan" (Vep. 13:48). "Sikurse na zgjodhi në Të përpara themelimit të botës, që të jemi të shenjtë dhe të patëmetë përpara tij në dashuri" (Ef. 1:4). "Nuk më keni zgjedhur ju Mua, por Unë ju kam zgjedhur ju; dhe ju caktova të shkoni dhe të jepni fryt dhe fryti juaj të qëndrojnë, që, çfarëdo që t'i kërkoni Atit në emrin Tim, Ai t'ju japë" Gjo. 15:16). "Edhe nëse është prej hirit, nuk është më prej veprash" (Rom. 11:6). "Në këtë është dashuria: jo se ne e deshëm Perëndinë, por që Ai na deshi ne dhe dërgoi Birin e tij si shlyerje për mëkatet tona" (1 Gjo. 4:10).

GABIMI 6: Që mësojnë se jo çdo zgjedhje për shpëtim është e pandryshueshme, por se disa nga të zgjedhurit, pavarësisht dekretit të Perëndisë, mundet gjithsesi të humbasin, dhe humbasin vërtet.

Kundërshtim: Me këtë gabim trashanik, ata e bëjnë të ndryshueshëm Perëndinë dhe shkatërrojnë ngushëllimin që të përshpirtshmit e përfitojnë nga siguria e zgjedhjes së tyre; madje, ata i kundërvihen Shkrimit të Shenjtë, i cili mëson se të zgjedhurit nuk mund të hiqen kurrë nga udha e drejtë (Mt. 24:24), se Krishti nuk i humb ata që ia ka dhënë Ati (Gjo. 6:39) dhe se Perëndia i përlëvdoi ata që paracaktoi, thirri dhe drejtësoi (Rom. 8:30).

GABIMI 7: Që mësojnë se, në këtë jetë, nuk ka fryte apo vetëdije se dikush është i zgjedhur në mënyrë të pakthyeshme për lavdi, dhe as ka ndonjë siguri për këtë gjë, përveç asaj sigurie që varet nga ndonjë kusht i ndryshueshëm ose i pasigurt.

Kundërshtim: Sepse, jo vetëm që është absurde të flasësh për siguri të pasigurt, por kjo shkon dhe kundër përvojës së shenjtoreve, të cilët, për shkak të vetëdijes se janë të zgjedhur, gëzohen me apostullin dhe e lavdërojnë Perëndinë për këtë hir (Ef. 1); të cilët, sipas këshillës së Krishtit, gëzohen me dishepujt e Tij se emrat e tyre janë shkruar në qiell (Lu. 10:20); dhe të cilët e vendosin vetëdijen e zgjedhjes së tyre si mburojë kundër shigjetave të zjarra të djallit, duke pyetur: “Kush do t’i padisë të zgjedhurit e Perëndisë?” (Rom. 8:33)

GABIMI 8: Që mësojnë se Perëndia, me anë të vullnetit të Tij të drejtë, vendosi të mos linte asnjë në rënien e Adamit dhe në gjendjen e përgjithshme të mëkatit dhe të dënimit, apo që dikush t’i shpëtonte pa i transmetuar hirin që është i nevojshëm për besim dhe kthim në shpëtim.

Kundërshtim: Sepse kjo është e vendosur në mënyrë të patundshme: “Kështu, pra, ai ka mëshirë për atë që do dhe e ngurtëson atë që do” (Rom. 9:18). Edhe kjo: “Sepse juve ju është dhënë të njihni të fshehtat e Mbretërisë së Qiejve, ndërsa atyre nuk u është dhënë” (Mt. 13:11). Po kështu: “Të lavdëroj Ty, o Atë, Zot i qiellit dhe i dheut, sepse ua fshehe këto gjëra të urtit dhe të mençurit, dhe ua zbulove fëmijëve të vegjël. Po, o Atë, sepse kështu qe e pranueshme para Teje” (Mt. 11:25–26).

GABIMI 9: Që mësojnë se arsyeja pse Perëndia ia dërgon Ungjillin një populli, por jo një tjetri, nuk është thjesht dhe vetëm për shkak të pëlqimit të Perëndisë, por për shkak të faktit se një popull është më i mirë dhe më i denjë se një popull tjetër (të cilit nuk i komunikohet Ungjilli).

Kundërshtim: Sepse Moisiu e mohon këtë, kur i drejtohet popullit të Izraelit, si më poshtë: “Ja, ZOTIT, Perëndisë tënd, i përkasin qiejt, qiejt e qiejve, toka dhe gjithçka ajo përmban; por ZOTI u fali dashurinë e Tij vetëm etërve të tu dhe i deshi ata; dhe pas tyre, midis tërë popujve, zgjodhi pasardhjen e tyre, domethënë ju, ashtu siç po ndodh sot” (LiP. 10:14–15). Edhe Krishti e mohon këtë, kur thotë: “Mjerë ti, Korazin! Mjerë ti Betsaida! Sepse, nëse në Tiro dhe në Sidon do të ishin kryer veprat e fuqishme, që u bënë ndër ju, prej kohësh do të ishin penduar me thes dhe hi” (Mt. 11:21).

KREU II I DOKTRINËS

VDEKJA E KRISHTIT DHE SHPENGIMI I NJERËZVE PËRMES SAJ

NENI 1

Ndëshkimi i kërkuar nga drejtësia e Perëndisë

Perëndia nuk është vetëm epërsisht i mëshirshëm, por edhe epërsisht i drejtë. Dhe drejtësia e Tij kërkon (siç na e ka zbuluar vetë në Fjalën e Vet) që mëkatet që kemi kryer kundër madhësisë së Tij të pafundme të ndëshkohen, jo vetëm me ndëshkime të përkohshme, por edhe të përjetshme, si në trup, ashtu dhe në shpirt; këtyre ndëshkimeve nuk mund t'u shpëtojmë dot, përveçse nëse kënaqet drejtësia e Perëndisë.

NENI 2

Shlyerja e bërë nga Krishti

Prandaj, meqenëse nuk jemi në gjendje që ta bëjmë vetë këtë shlyerje ose që të çlirohemi vetë nga zemërimi i Perëndisë, Atij i pëlqeu, sipas mëshirës së Tij të pafundme, që të japë Birin e Tij të vetëmlindur si Garanci për ne, i Cili u bë mëkat dhe mallkim për ne, në vendin tonë, në mënyrë që të përmbushë drejtësinë hyjnore për ne.

NENI 3

Vlera e pafundme e vdekjes së Krishtit

Vdekja e Birit të Perëndisë është flijimi dhe shlyerja e vetme e përsosur për mëkatet; ajo ka vlerë të pafundme, pasi është jashtëzakonisht e mjaftueshme për të shlyer mëkatet e gjithë botës.

NENI 4

Arsyet për këtë vlerë të pafundme

Këto fakte nxjerrin në pah vlerën e pamasë dhe denjësinë e kësaj vdekjeje, për shkak se Personi që iu nënshtroi asaj ishte vetëm njeri i vërtetë dhe përsosmërisht i shenjtë, por edhe Biri i vetëmlindur i Perëndisë, i së njëjtës substancë të përjetshme dhe të pafundme me Atin dhe Frymën e Shenjtë, cilësi këto që ishin të domosdoshme për ta bërë atë Shpëtimtarin tonë; dhe për shkak se vdekja e Tij u shoqërua nga një ndjenjë zemërimi nga ana e Perëndisë dhe mallkimi, që ne meritonim për shkak të mëkatit tonë.

NENI 5

Mandati për t'u shpallur Ungjillin të gjithëve

Për më tepër, premtimi i Ungjillit është se kushdo që beson në Krishtin e kryqëzuar nuk do të humbasë, por do të ketë jetë të përjetshme. Ky premtim, bashkë me urdhërimin për t'u penduar dhe për të besuar, u duhet shpallur dhe u duhet deklaruar pa dallim dhe veçim të gjithë kombeve dhe njerëzve, të cilëve Perëndia u dërgon Ungjillin, me pëlqimin e Tij.

NENI 6

Mosbesimi është përgjegjësi e njeriut

Dhe, ndonëse shumë vetë që thirren nga Ungjilli nuk pendohen, ose nuk besojnë në Krishtin, por humbasin në mosbesim, kjo nuk ndodh për shkak të ndonjë defekti apo pamjaftueshmërie të flijimit të ofruar nga Krishti në kryq, por ndodh plotësisht për faj të vetë atyre.

NENI 7

Besimi është dhuratë e Perëndisë

Por gjithë ata që besojnë vërtet dhe çlirohen e shpëtohen nga mëkati dhe rrënimi përmes vdekjes së Krishtit, i janë borxhlinj për këtë favor vetëm hirit të Perëndisë, që iu dha atyre në Krishtin që nga kohët e përjetësisë, dhe jo për shkak të ndonjë merite të tyre.

NENI 8

Efekt i shpëtimprurës i vdekjes së Krishtit

Sepse ky ishte deklarimi sovran dhe vullneti dhe synimi i tërëhirshëm i Perëndisë Atë: që dobia ringjallëse dhe shpëtuese e vdekjes shumë të shtrenjtë të Birit të Tij t'u jepet gjithë të zgjedhurve, për t'u dhënë vetëm atyre dhuratën e besimit drejtësues, duke i sjellë ata në mënyrë të pagabueshme në shpëtim; pra, vullneti i Perëndisë ishte që Krishti, me anë të gjakut të kryqit (përmes të cilit Ai konfirmoi besëlidhjen e re), të shpengojë plotësisht, nga çdo popull, fis, komb dhe gjuhë, të gjithë ata (dhe vetëm ata) që janë zgjedhur për shpëtim që nga përjetësia dhe i janë dhënë Krishtit nga ana e Atit; që Ai t'u japë atyre besimin që bleu për ta, bashkë me gjithë dhuratat e tjera shpëtuese të Frymës së Shenjtë, me anë të vdekjes së Tij; që t'i pastrojë nga çdo mëkat, si nga mëkati fillestar^a, ashtu dhe nga mëkatet e tanishme, si nga mëkatet e kryera para, ashtu dhe nga ato pas besimit dhe, pasi t'i ketë ruajtur besnikërisht deri në fund, t'i sjellë ata, pa asnjë njollë dhe të metë, te shijimi i lavdisë në praninë e Tij përjetësisht.

a *Shënim i botuesit*: Mëkati fillestar është mëkati që njerëzimi e ka për shkak të mëkatit të Adamit.

NENI 9

Përmbushja e planit të Perëndisë

Ky synim, që rrjedh nga dashuria e përrjetshme për të zgjedhurit, është përmbushur fuqishëm që nga fillimi i botës deri më sot, dhe do të vazhdojë të përmbushet edhe më vonë, pavarësisht nga çdo kundërshtim i paefektshëm i portave të ferrit; në këtë mënyrë, në kohën e duhur, të zgjedhurit do të mblidhen së bashku në një grup të vetëm dhe do të ketë gjithmonë një Kishë të përbërë nga besimtarë, themeli i së cilës është vendosur në gjakun e Krishtit; kjo Kishë do ta dojë Krishtin me vendosmëri dhe do t'i shërbejë besnikërisht atij si Shpëtimtar (i Cili, si dhëndri për nusen, dha jetën e Vet për ta në kryq), si dhe do të kremtojë lavdet e Tij tani dhe në përjetësi.

KUNDËRSHTIMI I GABIMEVE

Pasi shpjegoi doktrinën e vërtetë, Sinodi kundërshton gabimet e atyre:

GABIMI 1. Që mësojnë se Perëndia Atë e ka paracaktuar Birin e Vet për vdekjen në kryq, pa ndonjë dekret të veçantë dhe të qartë, për të shpëtuar cilindo, në mënyrë që domosdoshmëria, dobia dhe vlera e asaj që fitoi Krishti përmes vdekjes së Tij të ekzistonte dhe të mbetej e plotë në të gjitha pjesët e saj, e përsosur dhe e paprekur, edhe sikur shpengimi i merituar të mos i ishte zbatuar asnjëherë qoftë dhe një personi të vetëm.

Kundërshtim: Sepse kjo doktrinë prirret të përçmojë urtësinë e Atit dhe meritat e Jezu Krishtit, dhe është në kundërshtim me Shkrimin. Sepse, kështu thotë Shpëtimtari ynë: "...jetën time e jap për delet. ...unë i njoh dhe më ndjekin" (Gjo. 10:15, 27). Dhe profeti Isaia thotë në lidhje me Shpëtimtarin: "Por i pëlqeu ZOTIT ta rrihte dhe ta bënte të vuante. Duke ofruar jetën e tij si flijim për mëkatin, ai do të shikojë pasardhje, do të zgjasë ditët e tij dhe vullneti i ZOTIT do të ketë mbarësi në duart e tij" (Isa. 53:10).

Së fundi, kjo bie në kundërshtim dhe me atë rrëfim besimi që beson kisha e krishterë e përgjithshme.

GABIMI 2. Që mësojnë se synimi i vdekjes së Krishtit nuk ishte që të ratifikonte besëlidhjen e re të hirit përmes gjakut të vet, por vetëm që të fitonte në emër të Atit të drejtën që të hynte me njeriun në një besëlidhje sipas dëshirës së Tij, qoftë kjo besëlidhje hiri apo veprash.

Kundërshtim: Sepse kjo është në kundërshtim me Shkrimin, i cili mëson se "Kështu Jezusi u bë dorëzanë (garant) një besëlidhjeje shumë më të mirë, i besëlidhjes së re" dhe se ajo "...nuk ka kurrfarë fuqie derisa trashëgimlënësi ende rron" (Heb. 7:22; 9:15, 17).

GABIMI 3. Që mësojnë se Krishti, me anë të shlyerjes së Tij, nuk fitoi për ndokënd shpëtimin në vetvete apo besimin me anë të të cilit kjo shlyerje e Krishtit i aplikohet në mënyrë të efektshme shpëtimit; por se Ai arriti dhe fitoi për Atin vetëm autoritetin ose vullnetin e përsosur për të komunikuar me njeriun sërish dhe për t'i vendosur atij çfarëdo kushtesh të reja që dëshiron Ati; megjithatë, bindja ndaj këtyre kushteve varej nga vullneti i lirë i njeriut; si rrjedhojë, ishte e mundshme që këto kushte të përmbusheshin nga të gjithë ose nga askush.

Kundërshtim: Sepse këta njerëz e gryojnë me përçmim tepër të madh vdekjen e Krishtit, nuk e pranojnë aspak frytin dhe dobinë më të lartë që sjell kjo vdekje dhe sjellin sërish nga ferri gabimin pelagian.

GABIMI 4. Që mësojnë se besëlidhja e re e hirit, të cilën Perëndia Atë, përmes ndërmjetësimit të vdekjes së Krishtit, e bëri me njeriun, nuk nënkupton se ne drejtësohemi para Perëndisë dhe shpëtohemi me anë të besimit, për shkak se ky besim pranon meritat e Krishtit, por nënkupton faktin se Perëndia, pasi hoqi kërkesën e bindjes së përsosur të ligjit, e konsideron vetë besimin dhe bindjen e besimit, sado të papërsosur, si bindje të përsosur ndaj ligjit dhe e konsideron këtë besim si të denjë për t'u shpërblyer me jetë të përjetshme përmes hirit.

Kundërshtim: Sepse këta i kundërvihen Shkrimit, i cili thotë: "...por janë drejtësuar falas me anë të hirit të tij, nëpërmjet shpengimit që është në Krishtin Jezus, të cilin e paraqiti Perëndia si pajtimorë nëpërmjet besimit në gjakun e tij" (Rom. 3:24–25). Dhe këta njerëz shpallin, njësoj si Socini i lig, një lloj drejtësim të ri e të panjohur (nga ana biblike) të njeriut para Perëndisë, i cili është kundër asaj që pranon e gjithë kisha.

GABIMI 5. Që mësojnë se të gjithë njerëzit janë pranuar në gjendjen e pajtimit dhe në hirin e besëlidhjes, se askush nuk është i denjë për dënim për shkak të mëkatit fillestar, dhe se askush nuk do të dënohet për shkak të tij, pasi askush nuk preket nga faji i mëkatit fillestar.

Kundërshtim: Sepse ky mendim i kundërvihet Shkrimit, që mëson se ne jemi nga natyra bij të zemërimit (Ef. 2:3).

GABIMI 6. Që përdorin dallimin midis të merituarit [të shpëtimit] dhe të përvetësimit [të tij], me qëllim që të ngulisin në mendjen e të pakujdesshmëve dhe të atyre pa përvojë idenë se Perëndia, nga ana e vet, dëshironte që t'u jepte të gjithë njerëzve, në mënyrë të barabartë, dobitë e përfituara nga vdekja e Krishtit; por se dallimi, për shkak të të cilit disa njerëz përfitojnë faljen e mëkateve dhe jetë të përjetshme, ndërsa disa të tjerë jo, varet nga vullneti i tyre i lirë (i cili [vullnet] i bashkohet hirit të ofruar pa asnjë dallim), por nuk varet nga dhurata e posaçme e mëshirës që vepron fort në ta, në mënyrë që ata dhe jo të tjerë ta përvetësojnë këtë hir.

Kundërshtim: Sepse këta, ndonëse shtiren sikur e paraqesin këtë dallim në mënyrë të logjikshme, kërkojnë që të derdhin në mendjen e njerëzve helmin shkatërrimtar të gabimeve pelagiane.

GABIMI 7. Që mësojnë se Krishti nuk mund të vdiste, nuk kishte nevojë të vdiste, dhe as nuk vdiq për ata që Perëndia i deshi në shkallën më të lartë dhe i zgjodhi për jetë të përjetshme, sepse ata nuk kanë nevojë për vdekjen e Krishtit.

Kundërshtim: Sepse këta kundërshtojnë apostullin, i cili shpall se Krishti *e deshi dhe dha veten për të* (Gal. 2:20). Po kështu: "Kush do t'i padisë të zgjedhurit e Perëndisë? Perëndia është ai që i drejtëson. Kush është ai që do t'i dënojë? Krishti është ai që vdiq, po për më tepër ai edhe u ringjall; ai është në të djathtë të Perëndisë dhe ai ndërmjetëson për ne" (Rom. 8:33–34), për ta; ata kundërshtojnë dhe Shpëtimtarin, që thotë: "...dhe jetën time e jap për delet" (Gjo. 10:15). Dhe "Ky është urdhërimi Im: që ta doni njëri-tjetrin, ashtu si unë ju kam dashur juve. Askush s'ka dashuri më të madhe se kjo: që të japë jetën e vet për miqtë e tij" (Gjo. 15:12–13).

KRERËT III-IV TË DOKTRINËS

PRISHJA E NJERIUT, KTHIMI I TIJ TE PERËNDIA DHE MËNYRA SESI NDODH KJO

NENI 1

Pasoja e rënies në natyrën njerëzore

Në fillim njeriu u formua sipas shëmbëlltyrës së Perëndisë. Mendja e Tij ishte zbukuruar me njohurinë e vërtetë dhe shpëtuese të Krijuesit të vet dhe të gjërave frymërore; zemrën dhe vullnetin e kishte të drejtë, ndjenjat të pastra, dhe ishte i gjithi i shenjtë si njeri. Por, pasi u rebelua kundër Perëndisë me nxitjen e djallit dhe duke abuzuar me vullnetin e tij të lirë, njeriu i humbi këto dhurata të shkëlqyera; dhe, në vend të tyre, u plandos në një mendje të verbër, errësirë të tmerrshme, kotësi dhe shturje gjykimi; u bë i lig, kryengritës e kokëfortë në zemër e vullnet dhe i papastër në ndjenja.

NENI 2

Përhapja e prishjes

Pas rënies, njeriu lindi fëmijë që i shëmbëllenin atij. Pra, lloji i prishur lindi pasardhës po të prishur. Si rrjedhojë e gjykimit të drejtë të Perëndisë, gjithë pasardhja e Adamit, me përjashtim vetëm të Krishtit, ka trashëguar prishjen nga prindi i saj i parë, jo me anë të imitimit (siç pohonin pelagianët në kohët e lashta), por me anë të shumimit të natyrës plot vese.

NENI 3

Paaftësia e tërë

Si rrjedhojë, të gjithë njerëzit ngjizen në mëkat dhe janë nga natyra fëmijë të zemërimit, të paaftë që të bëjnë të mirën që çon në shpëtim, të prirur për ligësi, të vdekur në mëkat dhe nën zgjedhën e tij dhe, pa hirin ripërtëritës të Frymës së Shenjtë, ata nuk janë as në gjendje, as të gatshëm që të kthehen te Perëndia, të ndryshojnë shturjen e natyrës së tyre apo të piren vetë drejt ndreqjes.

NENI 4

Pamjaftueshmëria e dritës natyrore

Megjithatë, që nga koha e rënies, në njeriun mbetën ende disa shkëndija të dritës së natyrshme, përmes të cilës ai ruan ende njëfarë njohurie të Perëndisë dhe të gjërave të natyrshme dhe

të dallimit midis së mirës dhe së keqes, dhe tregon njëfarë respekti për virtytin, rregullin në shoqëri, dhe për sjelljen e mirë së jashtmi. Por kjo dritë e natyrës është kaq e pamjaftueshme që ta sjellë njeriun te njohuria shpëtuese e Perëndisë dhe te kthimi i vërtetë në besim, sa që ai e ka të pamundur që ta përdorë siç duhet këtë njohuri edhe për gjëra të natyrës dhe të shoqërisë. Madje, në mënyra të ndryshme, njeriu e përdhos plotësisht këtë dritë dhe e shtyp me padrejtësi. Duke vepruar në këtë mënyrë, ai e bën veten të pashfajësueshëm para Perëndisë.

NENI 5

Pamjaftueshmëria e ligjit

Në të njëjtën mënyrë duhet ta shohim dhe ligjin e Dhjetë Urdhërimeve, që Perëndia ia transmetoi popullit të Tij të veçantë, hebrejve, me anë të duarve të Moisiut. Sepse njeriu nuk mund të përfitojë hir shpëtues me anë të këtij ligji, pasi, ndonëse ky ligj nxjerr në pah vlerën e mëkatit dhe e bind gjithnjë e më tepër njeriun për fajin e tij, ai nuk ofron asnjë mënyrë shërimi dhe nuk e bën të aftë njeriun që t'i shpëtojë mjerimit të tij; madje, për shkak se ky ligj dobësohet nga mishi, e lë shkelësin nën mallkim.

NENI 6

Fuqia shpëtimprurëse e Ungjillit

Prandaj, atë që nuk mund ta bënte drita e natyrës apo ligji, Perëndia e kryen me anë të veprimit të Frymës së Shenjtë përmes Fjalës ose shërbimit të pajtimit; ky është lajmi i mirë në lidhje me Mesinë, me anë të të cilit Perëndisë i pëlqeu që të shpëtojë njerëzit besimtarë, si në Dhiatën e Vjetër, ashtu dhe në atë të Re.

NENI 7

Liria e Perëndisë në shpalljen e Ungjillit

Këtë mister të vullnetit të Tij Perëndia ia zbuloi një numri shumë të vogël njerëzish në Dhiatën e Vjetër; ndërsa, në Dhiatën e Re (për shkak se ndarja mes popujve të ndryshëm është hequr) ua zbuloi shumë vetave, pa dallim prejardhjeje. Shkaku i këtij rendi nuk i duhet veshur vlerës më të lartë të ndonjë kombi mbi të tjerët, as përdorimit më të mirë të dritës së natyrës nga ana e atij kombi; ky rend rrjedh plotësisht nga pëlqimi sovran dhe dashuria e pamerituar e Perëndisë. Prandaj ata të cilëve u është komunikuar një bekim kaq i madh dhe i hirshëm, i cili i tejkalon meritat e tyre, ose e thënë ndryshe pavarësisht mosmeritave të tyre, duhet që ta pranojnë këtë bekim me zemër të përulur dhe mirënjohëse, dhe bashkë me apostullin të admirojnë (por aspak të zhbirojnë me kureshti) rreptësinë dhe drejtësinë e gjykimeve të Perëndisë që shfaqen tek ata të cilëve nuk u është dhënë ky hir.

NENI 8

Thirrja e sinqertë e Ungjillit

Të gjithë ata që thirren me anë të këtij Ungjilli, thirren në mënyrë të sinqertë. Sepse Perëndia ka shpallur me shumë sinqeritet dhe vërtetësi në Fjalën e Tij se çfarë është e pëlqyeshme prej Tij: pra, që ata që thirren të vijnë tek Ai. Me të njëjtin seriozitet, Ai u premton prehje shpirti dhe jetë të përjetshme gjithë atyre që vijnë tek Ai dhe besojnë tek Ai.

NENI 9

Përgjegjësia njerëzore për refuzimin e Ungjillit

Nuk është as faji i Ungjillit, as i Krishtit (që ofron ky Ungjill), dhe as i Perëndisë (që i thërret njerëzit me anë të Ungjillit dhe u ofron dhurata të ndryshme) që, ata që thirren nga shërbesa e Fjalës, refuzojnë të vijnë dhe të kthehen në besim. Faji është vetëm i tyre; disa prej tyre, pasi thirren, e refuzojnë Fjalën e jetës, pavarësisht nga rreziku i pasojave të kësaj; të tjerë, ndonëse e pranojnë, nuk lejojnë që kjo Fjalë t'u lërë përshtypje të qëndrueshme në zemër; prandaj gëzimi i tyre që rrjedh vetëm nga një besim i përkohshëm, zhduket shumë shpejt dhe ata bien; ndërsa të tjerë e mbysin farën e Fjalës me shqetësimet marramendëse dhe kënaqësitë e kësaj bote, duke mos prodhuar fryte. Këtë gjë Shpëtimtari na e mëson në shëmbëlltërinë e mbjellësit (Mt. 13).

NENI 10

Kthimi si vepra e Perëndisë

Por fakti se disa të tjerë që thirren nga Ungjilli i binden kësaj thirrjeje dhe kthehen në besim, nuk i duhet veshur ushtrimit të saktë të vullnetit të lirë, ku një njeri dallohet mbi të tjerët që kanë marrë të njëjtën sasi hiri të mjaftueshme për besim dhe kthim në besim (siç pohon herezia kryelartë e Pelagit); përkundrazi, kthimi i tyre i duhet përshkruar plotësisht Perëndisë, i Cili, për shkak se i ka zgjedhur të Tij që nga përjetësia në Krishtin, tani i thërret në mënyrë të efektshme në kohën e duhur, u jep besim dhe pendim, i shpëton nga pushteti i errësirës dhe i kalon në Mbretërinë e Birit të Vet; në këtë mënyrë ata janë në gjendje të shpallin lavdinë e Atij, që i thirri nga terri në dritën e Tij të mrekullueshme dhe nuk mund të mburren në veten e tyre, por në Zotin, sipas dëshmisë së apostujve në vende të ndryshme.

NENI 11

Vepra e Frymës së Shenjtë në kthim

Por, kur Perëndia e zbaton dëshirën e Tij të mirë te të zgjedhurit ose, kur kryen brenda tyre kthimin e vërtetë në besim, Ai bën jo vetëm që Ungjilli t'u predikohet së jashtmi atyre dhe ua

ndriçon mendjen me anë të Frymës së Tij të Shenjtë (që ata të kuptojnë drejt dhe të dallojnë gjërat e Frymës së Perëndisë); por, me anë të efikasitetit të së njëjtës Frymë ripërtëritëse, Ai depërton deri në skutat më të thella të qenies së njeriut; Ai ia hap atë që ishte e mbyllur dhe ia zbut zemrën e ngurtësuar, duke rrethprerë atë që ishte i parrethprerë; ia pajis me cilësi të reja vullnetin që, ndonëse deri në atë kohë ishte i vdekur, tani e ringjall Ai; nga një vullnet i lig, i pabindur dhe kryeneç, Perëndia e kthen në vullnet të mirë, të bindur dhe të gatshëm për të ndryshuar; Ai e aktivizon dhe e forcon këtë vullnet që, si një pemë e mirë, të sjellë frytet e veprave të mira.

NENI 12

Ripërtëritja është një vepër e mbinatyrshme

Dhe kjo është ajo ripërtëritje, rilindje, krijesë e re, ringjallje prej së vdekurish dhe gjallërim (e lavdëruar kaq shumë në Shkrim) që Perëndia kryen në ne pa ndihmën tonë. Dhe kjo nuk arrihet aspak thjesht nga predikimi i jashtëm i Ungjillit, nga bindja morale apo nga ndonjë mënyrë veprimi, që, pasi Perëndia të ketë kryer pjesën e Vet, të mbetet gjithsesi në dorë të njeriut që të ripërtërihet apo jo, ose të kthehet apo të vazhdojë të mbetet i pakthyer në besim. Përkundrazi, kjo është dukshëm një vepër e mbinatyrshme, tejet e fuqishme dhe në të njëjtën kohë tejet e gëzueshme, e mahnitshme, e mistershme dhe e pashprehshme; për sa i përket efikasitetit, ajo nuk është më e ulët se krijimi apo ringjallja prej së vdekurve, siç e shpall dhe Shkrimi i frymëzuar nga Autori i kësaj veprë. Prandaj, të gjithë ata në zemrën të cilëve Perëndia vepron në këtë mënyrë të mrekullueshme, ripërtërihen në mënyrë të sigurt, të pagabueshme dhe të efektshme, dhe besojnë vërtet. Dhe për pasojë vullneti, i cili tani është i ripërtërirë, jo vetëm që aktivizohet dhe ndikohet nga Perëndia por, si rrjedhojë e këtij ndikimi, bëhet vetë veprues. Prandaj edhe njeriu vetë, për shkak të atij hiri që ka marrë, thuhet me të drejtë se beson dhe pendohet.

NENI 13

Mënyra e pakuptueshme e kthimit

Mënyra sesi kryhet kjo gjë nuk mund të kuptohet plotësisht nga besimtarët në këtë jetë. Gjithsesi, ata janë të kënaqur me dijeninë dhe përvojën se nga ky hir i Perëndisë ata bëhen në gjendje të besojnë me zemër dhe të duan Shpëtimtarin e tyre.

NENI 14

Mënyra e Perëndisë për të dhënë besim

Prandaj besimi duhet konsideruar dhuratë e Perëndisë, jo për shkak se Perëndia ia ofron njeriut që ta pranojë ose ta refuzojë sipas dëshirës, por për shkak se besimi i jepet me të vërtetë atij; Perëndia ia frymëzon dhe ia injekton përbrenda. Po kështu, besimi nuk është dhuratë në kuptimin se Perëndia i jep njeriut fuqinë ose aftësinë që të besojë dhe pastaj pret që njeriu, përmes ushtrimit të vullnetit të tij të lirë, të pranojë kushtet e shpëtimit dhe të besojë vërtet në

Krishtin, por sepse Perëndia vepron në njeriun si vullnetin, ashtu dhe veprimtarinë dhe madje vepron gjithçka në të gjithë, duke prodhuar si vullnetin për të besuar, ashtu dhe veprimin e besimit.

NENI 15

Përgjegjet ndaj hirit të Perëndisë

Perëndia nuk ka detyrim ndaj kurrkujt që t'ia japë këtë hir; sepse, si mund t'i jetë Perëndia borxhli atij që nuk kishte asnjë dhuratë të mëparshme për të dhënë, që pastaj ajo dhuratë t'i kthehej sërish? Apo atij që nuk ka asgjë të vetën, përveç mëkatit dhe mashtrimit? Prandaj, ai që bëhet përfitues i këtij hiri i ka një borxh të përjetshëm Perëndisë dhe e falënderon përjetë Atë. Kushdo që nuk bëhet pjesëmarrës i këtij hiri, ose është i kënaqur me gjendjen e vet, pavarësisht nga këto dhurata frymërore, ose nuk e kupton fare rrezikun dhe mburret kotësisht se zotëron atë që nuk e zotëron vërtet. Për sa u përket atyre që së jashtmi shpallin besimin e tyre dhe ndreqin mënyrën si jetojnë, ne kemi detyrimin, sipas shembullit të apostullit, që të gjykojmë dhe të flasim për ta në mënyrën më pozitive; sepse skutat e fshehta të zemrës janë të panjohura për ne. Ndërsa, për sa u përket të tjerëve që nuk janë thirrur ende, detyra jonë është t'i lutemi Perëndisë për ta, i Cili i thërret gjërat që nuk janë, sikur ato të ishin. Por nuk duhet aspak që të sillemi ndaj tyre me kryelartësi, sikur jemi më të dalluar se ta.

NENI 16

Pasoja e ripërtëritjes

Por, ashtu si njeriu, pas rënies, nuk reshti së qeni krijesë me arsye dhe vullnet, as mëkati, i cili përshkoi njerëzimin, nuk ia largoi njeriut natyrën njerëzore, por solli mbi të shthurje dhe vdekje frymërore; kështu dhe hiri i ripërtëritjes nuk i trajton njerëzit si trungje dhe shkëmbinj pa logjikë, as nuk ua largon vullnetin dhe vetitë e tij, dhe as nuk ua imponon me forcë. Por ky hir ripërtëritës ringjall nga ana frymërore, shëron, ndreq dhe – në një mënyrë që është sa e këndshme, aq dhe e fuqishme – e përkul këtë vullnet; me qëllim që atje ku më parë mbizotëronte rebelimi dhe kundërshtimi mishëror, të fillojë të mbretërojë një bindje e gatshme dhe e sinqertë, frymërore. Kjo çon në rimëkëmbjen dhe lirinë e vërtetë dhe frymërore të vullnetit tonë. Prandaj, nëse Vepruesi i admirueshëm i çdo veprë të mirë nuk do të kishte punuar kështu në ne, njeriu nuk do të mund të kishte asnjë shpresë se do të ngrihej nga rënia e tij nëpërmjet vullnetit të tij të lirë, sepse pikërisht përmes këtij vullneti të lirë, ndonëse ishte në gjendje pafajësie, ai e zhyti veten në rrënim.

NENI 17

Përdorimi i mjeteve prej Perëndisë në ripërtëritje

Ashtu si veprimi i gjithëpushtetshëm i Perëndisë, nëpërmjet të cilit Ai krijon dhe mbështet jetën tonë të natyrshme, nuk e përjashton, por e kërkon përdorimin e mjeteve me cilat Perëndia, në

mëshirën dhe mirësinë e Tij të pafundme, ka zgjedhur që të ushtrojë ndikimin e Tij, kështu dhe veprimi i sipërpërmendur dhe i mbinatyrshëm i Perëndisë, përmes të cilit ne ripërtërihemi, nuk e përjashton aspak dhe as e minon përdorimin e Ungjillit, të cilin Perëndia i urtë e ka caktuar që të jetë fara e ripërtëritjes dhe ushqimi i shpirtit. Për këtë arsye, ashtu si apostujt dhe mësuesit që erdhën pas tyre e udhëzuan plot përshtetshmëri popullin në lidhje me këtë hir të Perëndisë, për lavdinë e Tij dhe për të përlulur çdo krenari dhe, ndërkohë, nga ana tjetër nuk harruan që t'i mbanin besimtarët, me anë të paralajmërimeve të shenjta të Ungjillit, në ndikimin e Fjalës, të sakramenteve dhe të disiplinës kishtare, po kështu edhe sot, ata që japin ose marrin mësim në kishë duhet të mos guxojnë ta tundojnë Perëndinë, duke ndarë atë që Ai me dëshirën e Tij të mirë e ka bashkuar në mënyrë shumë të ngushtë. Sepse hiri jepet me anë paralajmërimesh, dhe sa më të gatshëm të jemi në kryerjen e detyrës sonë, aq më qartë do të shfaqet zakonisht ky bekim i punës së Perëndisë në ne dhe aq më drejtpërdrejt do të përparojë puna e Tij; vetëm Atij i takon përjetësisht gjithë lavdia, si për mjetet, ashtu dhe për frytin dhe efikasitetin e tyre shpëtues. Amen!

KUNDËRSHTIMI I GABIMEVE

Pasi shpjegoi doktrinën e vërtetë, Sinodi kundërshtoi gabimet e atyre:

GABIMI 1. Që mësojnë se nuk është e drejtë të thuhet se mëkati fillestar në vetvete mjafton për të dënuar të gjithë njerëzimin ose për të merituar ndëshkim të përkohshëm dhe të përjetshëm.

Kundërshtim: Sepse këta i kundërvihen apostullit, i cili deklaroi: “Prandaj, ashtu si me anë të një njeriu të vetëm mëkati hyri në botë dhe me anë të mëkatis vdekja, po ashtu vdekja i arriti të gjithë njerëzit, sepse të gjithë mëkatuan” (Rom. 5:12). Dhe: “...sepse gjykimi prodhoi dënimin nga një shkelje e vetme” (Rom. 5:16). Dhe “...paga e mëkatis është vdekja” (Rom. 6:23).

GABIMI 2. Që mësojnë se dhuratat frymërore ose cilësitë e mira dhe virtytet, si mirësia, shenjtëria dhe drejtësia, nuk mund t'i kenë përkitur vullnetit të njeriut që në fillim kur ai u krijua dhe se, si rrjedhojë, nuk mund të jenë ndarë nga vullneti i tij pas rënies.

Kundërshtim: Sepse një mësim i tillë bie në kundërshtim me përshkrimin që apostulli i bën shëmbëlltyrës së Perëndisë tek Efesianët 4:24, ku ai shpall se ky karakter përbëhet nga drejtësia dhe shenjtëria, të cilat pa dyshim që janë pjesë të vullnetit.

GABIMI 3. Që mësojnë se, në vdekjen frymërore, dhuratat frymërore nuk u ndanë nga vullneti i njeriut, sepse vullneti në vetvete nuk ishte prishur asnjëherë, por vetëm sa u pengua nga errësira e gjykimit dhe turbullira e ndjenjave dhe se, nëse hiqen këto pengesa, vullneti mund të fusë në veprim fuqitë e tij të natyrshme, pra, vullneti vetë është në gjendje që të vendosë dhe të zgjedhë ose të mos vendosë dhe të mos zgjedhë gjithfarëloj të mirash që mund t'i vihen përpara.

Kundërshtim: Ky mësim është një risi e gabuar dhe priret të lartësojë fuqitë e vullnetit të lirë, gjë që bie ndesh me deklaratën e profetit: “Zemra është gënjështarë mbi çdo gjë dhe e ligur keq; kush mund ta njohë atë?” (Jer. 17:9), si dhe me pohimin e apostullit: “...edhe ne dikur, jetuam në lakmitë e mishit tonë duke i plotësuar vullnetet e mishit dhe të mendjes, dhe ishim prej natyre bij të zemërimit, si të tjerët” (Ef. 2:3).

GABIMI 4. Që mësojnë se njeriu i parapërtërirë nuk është vërtet apo plotësisht i vdekur në

mëkat, as i zhveshur nga çdo fuqi për të bërë të mirën frymërore, por se mundet gjithsesi të ketë uri dhe etje për drejtësinë dhe jetën, si dhe të ofrojë flijimin e një fryme të thyer dhe të përlurur, gjë që i pëlqen Perëndisë.

Kundërshtim: Sepse këto gjëra bien ndesh me dëshminë e shkoqur të Shkrimit: "...ishit të vdekur në shkëlqe dhe në mëkate" (Ef. 2:1, 5). Dhe: "...tërë synimet e mendimeve të zemrës së tyre nuk ishin gjë tjetër veçse e keqja në çdo kohë" (Zan. 6:5, 8:21). Për më tepër, uria dhe etja për t'u çliruar nga mjerimi, për të ndjekur jetën dhe për t'i ofruar Perëndisë flijimin e një fryme të thyer është diçka që shfaqet vetëm te njerëzit e ripërtërirë, të cilët thirren "lum ata" (Psa. 51:10, 19, Mt. 5:6).

GABIMI 5. Që mësojnë se njeriu i prishur dhe natyror mund ta përdorë kaq mirë hirin e përgjithshëm (me anë të të cilit ata nënkuptojnë dritën që ka në vetvete) ose dhuratat frymërore që i mbetën atij edhe pas rënies, saqë është në gjendje të fitojë gradualisht, nëpërmjet përdorimit të duhur të tyre, një hir më të madh (pra, hirin ungjillor ose shpëtues), si dhe vetë shpëtimin dhe se, në këtë mënyrë, Perëndia nga ana e Vet tregon se është i gatshëm që t'ua zbulojë Krishtin të gjithë njerëzve, sepse Ai u ofron të gjithëve, në mënyrë të mjaftueshme dhe të efektshme, mjetet e nevojshme për kthimin në besim.

Kundërshtim: Sepse, si përvoja e të gjitha kohërave, ashtu dhe Shkrimi, dëshmojnë të dy se kjo është e pavërtetë. "Ai ia ka bërë të njohur Jakobit fjalën e Tij, statutet e Tij dhe dekretet e Tij Izraelit. Ai nuk e ka bërë këtë me asnjë komb tjetër, dhe ato nuk i njohin dekretet e Tij" (Psa. 147:19–20). "Në brezat, që shkuan, ai la të gjitha kombet të ndjekin rrugët e tyre" (Vep. 14:16). Dhe: "Kur po kalonin nëpër Frigji dhe në krahinën e Galatisë, u penguan nga Fryma e Shenjtë, që të shpallin fjalën në Azi. Si arritën drejt Misisë, ata tentuan të shkonin në Bitini, por Fryma nuk i lejoi" (Vep. 16:6–7).

GABIMI 6. Që mësojnë se në kthimin e vërtetë të njeriut në besim nuk mund të injektohet asnjë cilësi, fuqi apo dhunti e re nga Perëndia në vullnetin njerëzor dhe se, si rrjedhojë, besimi (përmes të cilit kthehemi në besim dhe për shkak të të cilit quhemi *besimtarë*) nuk është një cilësi apo dhunti e injektuar nga Perëndia, por një veprim i njeriut, dhe se nuk mund të thuhet se ky besim është dhuratë, përveçse në kuptimin e fuqisë për të arritur këtë besim.

Kundërshtim: Sepse, në këtë mënyrë, ata bien ndesh me Shkrimet e shenjta, të cilat shpallin se Perëndia injektton në zemrat tona cilësi të reja besimi, bindjeje dhe vetëdijeje për dashurinë e Tij: "Do ta shtie ligjin tim në mendjen e tyre dhe do ta shkruaj mbi zemrën e tyre" (Jer. 31:33), dhe: "Sepse unë do të derdh ujë mbi atë që ka etje dhe lumenj mbi tokën e thatë, do të derdh Frymën tim mbi pasardhjen tënde dhe bekimin tim mbi trashëgimtarët e tu" (Isa. 44:3), dhe: "...dashuria e Perëndisë është derdhur në zemrat tona me anë të Frymës së Shenjtë që na është dhënë" (Rom. 5:5). Ky mësim bie ndesh dhe me praktikën e vazhdueshme të Kishës, e cila lutet kështu me gojën e profetit: "...më bëj të kthehem dhe unë do të kthehem..." (Jer. 31:18).

GABIMI 7. Që mësojnë se hiri përmes së cilit kthehemi te Perëndia është vetëm një këshillim i butë ose (siç e shpjegojnë disa të tjerë) se kjo mënyrë veprimi, pra, këshillimi, është mënyra më fisnike e veprimit për kthimin e njeriut në besim dhe është më tepër se gjithçka tjetër në harmoni me natyrën e njeriut dhe se nuk ka arsye pse ky hir këshillues të mos mjaftojë për ta bërë frymëror njeriun natyror, madje, Perëndia e shkakton pohimin e vullnetit vetëm përmes kësaj mënyre këshillimi, dhe se fuqia e veprimit hyjnor, e cila ia kalon veprimit të Satanit, ka të bëjë me faktin se Perëndia premton të mira të përjetshme, ndërsa Satani premton vetëm të mira të përkohshme.

Kundërshtim: Por ky mësim është kryekëput pelagian dhe i kundërvihet gjithë Shkrimit, i cili, përveç kësaj mënyre këshillimi, mëson dhe një mënyrë tjetër shumë më të fuqishme dhe hyjnore të veprimit të Frymës së Shenjtë në kthimin e njeriut në besim, siç thuhet tek Ezekieli: “Do t’ju jap një zemër të re dhe do të shtie brenda jush një frymë të re; do të heq nga mishi juaj zemrën prej guri dhe do t’ju jap zemër prej mishi” (Eze. 36:26).

GABIMI 8. Që mësojnë se, në ripërtëritjen e njeriut, Perëndia nuk i përdor fuqitë e Tij të gjithëpushtetshme me aq forcë dhe pagabueshmëri sa t’ia përkulë vullnetin njeriut, që të kthehet në besim por se, edhe pasi kryhen të gjitha veprat e hirit që Perëndia i përdor për të kthyer njeriun në besim, njeriu mundet gjithsesi (pavarësisht se Perëndia synon ripërtëritjen e njeriut dhe dëshiron ta ripërtërijë) që t’i rezistojë Perëndisë dhe Frymës së Shenjtë, dhe shpesh njeriu kështu vepron vërtet, aq sa ta pengojë plotësisht ripërtëritjen e vet dhe se, si rrjedhojë, mbetet në vullnetin e njeriut që të ripërtërihet ose jo.

Kundërshtim: Sepse kjo është, as më shumë e as më pak, mohim i gjithë asaj efektshmërie të hirit të Perëndisë në kthimin tonë në besim dhe ia nënshtron punën e Perëndisë së gjithëpushtetshëm vullnetit të njeriut. Ky mësim u kundërvihet apostujve, të cilët mësojnë “...që besojmë, sipas veprueshmërisë së pushtetit të forcës së tij” (Ef. 1:19) dhe se “Perëndia ynë, të përmbushë çdo pëlqim të mirësisë së Tij, edhe veprën e besimit me fuqi” (2 The. 1:11) dhe se “...fuqia e tij hyjnore na dhuroi të gjitha gjërat që i takojnë jetës dhe përshpirtshmërisë” (2 Pj. 1:3).

GABIMI 9. Që mësojnë se hiri dhe vullneti i lirë janë shkaqe të pjesshme, të cilat punojnë së bashku dhe në të njëjtën kohë për të nisur kthimin në besim, dhe se hiri nuk i paraprin (në rend shkakësie) ndikimit të efektshëm të vullnetit. Me fjalë të tjera, Perëndia nuk e ndihmon në mënyrë të efektshme vullnetin e njeriut që të vijë në besim, para se vullneti i njeriut të motivohet dhe të vendosë vetë.

Kundërshtim: Sepse kisha e hershme, qysh para shumë kohësh, e ka dënuar këtë doktrinë të pelagianëve, sipas fjalëve të apostullit: “Kështu, pra, nuk varet as prej atij që do, as prej atij që vrapon, por nga Perëndia që ka mëshirë” (Rom. 9:16). Po kështu: “Sepse ç’të dallon nga tjetri? Çfarë ke që nuk e ke marrë?” (1 Kor. 4:7). Dhe: “...sepse Perëndia është ai që vepron në ju edhe vullnetin edhe veprimtarinë, sipas pëlqimit të tij” (Fil. 2:13).

KREU V I DOKTRINËS QËNDRUESHMËRIA E SHENJTORËVE

NENI 1

Të ripërtërirët nuk janë plotësisht të paprekshëm nga mëkati

Ata që Perëndia, sipas qëllimit të Tij, i thërret në bashkësinë e Birit të Tij, të Zotit tonë Jezu Krisht, dhe i ripërtërin me anë të Frymës së Shenjtë, Ai i çliron nga pushteti dhe skllavëria e mëkatit, ndonëse në këtë jetë nuk i çliron plotësisht nga trupi i mëkatit dhe nga dobësitë e mishit, për aq kohë se ata vazhdojnë në këtë botë.

NENI 2

Reagimi i besimtarit ndaj mëkateve të dobësisë

Nga kjo rrjedhin mëkatet e përditshme të dobësisë dhe u ngjiten njolla edhe veprave më të mira të shenjtoreve. Këto u japin shenjtoreve arsye të përhershme pse të përulen para Perëndisë dhe të turren për të gjetur strehë te Krishti i kryqëzuar; që ta bëjnë mishin të vdesë gjithnjë e më tepër me anë të Frymës së lutjes dhe të ushtrimeve të shenjta të përshtatshme dhe që të ecin përpara drejt synimit të përsosjes, derisa, më në fund, pasi të çlirohen nga ky trup i vdekjes, të mbretërojnë me Qengjin e Perëndisë në qiell.

NENI 3

Ruajtja që Perëndia u bën të kthyerve

Për shkak se këto mbetje mëkati banojnë ende në ta dhe, për shkak të tundimeve të botës dhe të Satanit, të kthyerit në besim nuk do të ishin në gjendje të tregonin qëndrueshmëri në gjendjen e hirit, nëse do të mbështeteshin vetëm te forca e tyre. Por Perëndia është besnik, pasi u jep hir, në mëshirën e Tij, dhe i përkrah e i ruan fuqimisht në këtë hir, madje deri në fund.

NENI 4

Rreziku i rënies së besimtarëve të vërtetë në mëkate serioze

Ndonëse dobësia e mishit nuk mund të triumfojë kundër fuqisë së Perëndisë, i Cili i fuqizon dhe i ruan besimtarët e vërtetë në gjendjen e hirit, prapëseprapë, të kthyerit në besim nuk ndikohen dhe aktivizohen gjithmonë nga Fryma e Perëndisë, aq sa të mos devijojnë mëkatshëm, në disa raste të veçanta, nga drejtimi i hirit hyjnor, duke u joshur nga epshet e mëkatit dhe duke iu nënshtruar atyre. Prandaj, ata duhet të jenë vazhdimisht në vigjilim dhe lutje, që të mos bien në tundim. Kur nuk veprojnë kështu, ata, jo vetëm që mund të shtyhen nga mishi, bota dhe Satani në mëkate, madje në mëkate të rënda dhe të tmerrshme, por, nganjëherë, me lejen e drejtë të Perëndisë, kështu ndodh vërtet. Kjo gjë demonstron nga rënia e trishtueshme në mëkat e Davidit, e Pjetrit dhe e shenjtoreve të tjerë që përmenden në Shkrimin e Shenjtë.

NENI 5

Pasojat e mëkateve të tilla serioze

Mirëpo, me këto mëkate tejet të rënda, ata e fyejnë së tepërmi Perëndinë, meritojnë një dënim vdekjeprurës, trishtojnë Frymën e Shenjtë, ndërpresin ushtrimin e besimit, plagosin rëndë ndërgjegjet e tyre dhe nganjëherë, për njëfarë kohe, humbasin vetëdijen e hirit, derisa, pasi ndryshojnë udhën e tyre, duke u penduar vërtet, drita e fytyrës atërore të Perëndisë shkëlqen sërish mbi ta.

NENI 6

Ndërhyrja shpëtuese e Perëndisë

Por Perëndia, i Cili është i pasur në mëshirë, sipas synimit të Tij të pandryshueshëm të zgjedhjes, nuk e tërheq plotësisht Frymën e Shenjtë nga populli i Tij, edhe kur ata rrëzohen në mënyrë të tmerrshme, as nuk e lejon popullin e Tij që të largohet aq shumë, sa të humbasë hirin e birësimit dhe gjendjen e drejtësisimit, apo të kryejë mëkate që çojnë në vdekje ose mëkate kundër Frymës së Shenjtë. Po kështu, Perëndia nuk i lejon besimtarët që, të braktisur plotësisht prej Tij, të plandosen në shkatërrimin e përrjetshëm.

NENI 7

Rimëkëmbja drejt pendimit

Sepse, në radhë të parë, edhe kur shenjtoret rrëzohen, Perëndia ruan brenda tyre farën e paprishme të ripërtëritjes, që ajo të mos shkatërrohet apo të humbasë plotësisht. Po kështu, me anë të Fjalës dhe Frymës së Tij, Ai i rikthen ata në mënyrë të sigurt dhe të efektshme në pendesë, i bën që të shfaqin një trishtim të singurtë dhe të perëndishëm për mëkatën, që të mund të kërkojnë dhe të fitojnë faljen e mëkatit me anë të gjakut të Ndërmjetësit, që të përjetojnë hirin e Perëndisë të pajtuar me ta, që të admirojnë mëshirën e Tij me anë të besimit dhe pas kësaj të veprojnë me më shumë zell për shpëtimin e tyre me frikë dhe me dridhje.

NENI 8

Siguria e kësaj ruajtjeje

Prandaj, jo si pasojë e meritave apo e forcës së tyre, por si pasojë e mëshirës falas të Perëndisë, ata nuk bien plotësisht nga besimi dhe hiri, as nuk vazhdojnë që të humbasin përfundimisht në shkarjet e tyre. Diçka e tillë jo vetëm që do të ishte e mundshme, por edhe do të ndodhte me siguri, nëse do të varej nga fuqia e tyre, por, për shkak të Perëndisë, kjo është plotësisht e pamundur, sepse këshilla e Tij nuk mund të ndryshohet dhe premtimi i Tij nuk mund të dështojë, as thirrja sipas synimit të Tij nuk mund të kthehet mbrapsht, as merita, ndërmjetësimi dhe ruajtja e Krishtit nuk mund të bëhet e paefektshme, dhe as vulosja e Frymës së Shenjtë nuk mund të prishet apo të shuhet.

NENI 9

Sigurimi i kësaj ruajtjeje

Për këtë ruajtje dhe qëndrueshmëri të të zgjedhurve në besim, besimtarët e vërtetë mund të marrin (dhe marrin vërtet) siguri, sipas masës së besimit të tyre, nëpërmjet të cilit ata besojnë

me siguri se janë, dhe se gjithmonë do të jenë, anëtarë të vërtetë dhe të gjallë të Kishës, dhe se kanë faljen e mëkateve dhe jetën e përjetshme.

NENI 10

Themeli i kësaj sigurie

Megjithatë, kjo siguri nuk prodhohet nga ndonjë zbulësë e veçantë në kundërshtim me Fjalën e Perëndisë ose në mënyrë të pavarur prej saj, por rrjedh nga besimi në premtimet e Perëndisë, të cilat Ai i ka zbuluar në mënyrë të bollshme në Fjalën e Tij për ngushëllimin tonë. Po kështu, kjo siguri rrjedh edhe nga dëshmia e Frymës së Shenjtë, i Cili i dëshmon frymës sonë se jemi fëmijë dhe trashëgimtarë të Perëndisë (Rom. 8:16). Përfundimisht, kjo siguri rrjedh nga një dëshirë serioze dhe e shenjtë për të ruajtur një ndërgjegje të pastër dhe për të kryer vepra të mira dhe, nëse të zgjedhurit e Perëndisë nuk do ta kishin këtë ngushëllim të patundur se fitorja në fund do t'u përkiste atyre dhe këtë garanci të pagabueshme për lavdinë e përjetshme, ata do të ishin më të mjerët e njerëzve.

NENI 11

Dyshime për këtë siguri

Për më tepër, Shkrimi dëshmon se në këtë jetë besimtarëve u duhet që të luftojnë me gjithfarëlloj dyshimesh mishërore dhe se, kur janë nën tundime të tmerrshme, ata nuk e ndiejnë gjithmonë këtë siguri të plotë besimi dhe ruajtjeje nga Perëndia. Por Perëndia, i Cili është Ati i çdo ngushëllimi, nuk i lejon ata që të tundohen përtej asaj që mund të mbajnë, por bashkë me tundimin u jap dhe rrugëdalje, që ata të mund ta përballojnë (1 Kor. 10:13) dhe me anë të Frymës së Shenjtë i frymëzon sërish me sigurinë ngushëlluese të qëndrueshmërisë.

NENI 12

Kjo siguri është një nxitje për përsheptshmëri

Megjithatë, kjo siguri për qëndrueshmërinë nga Perëndia të besimtarëve, jo vetëm që nuk nxit në besimtarët një frymë krenare dhe nuk i bën të sigurt nga ana mishërore, por përkundrazi, ajo është burimi i vërtetë i përlulësisë, i nderimit birnor, i përsheptshmërisë së vërtetë, i durimit në çdo vuajtje, i lutjeve të zjarrta, i qëndrueshmërisë në vuajtje e në rrëfimim e së vërtetës dhe të gëzimit të patundur në Perëndinë. Kështu që konsiderimi i këtij përfitimimi duhet të shërbejë si nxitës për praktikimin serioz dhe të vazhdueshëm të mirënjohjes dhe të veprave të mira, siç duket nga dëshmitë e Shkrimit dhe shembujt e shenjtorëve.

NENI 13

Siguria nuk është shkak për mospërfillje

Po kështu, siguria e rifituar e qëndrueshmërisë të besimtarëve nuk shkakton shthurje apo indiferencë ndaj përsëritshmërisë tek ata që janë rimëkëmbur nga shkarja në mëkat. Përkundrazi, ajo i bën shumë më të kujdesshëm dhe të etur që të vazhdojnë në udhët e Zotit që Ai i ka caktuar, me qëllim që ata që ecin në to, të mund të ruajnë sigurinë e qëndrueshmërisë, dhe që Perëndia, për shkak të abuzimit të tyre me mirësinë e Tij atërore, të mos e fshehtë fytyrën e Tij të hirshme prej tyre (për të përsëritshmit soditja e kësaj fytyre është më e shtrenjtë se jeta dhe pamundësia për ta soditur këtë fytyrë është më e hidhur se vdekja) dhe, si rrjedhojë, ata të bien në tortura edhe më të tmerrshme të ndërgjegjes.

NENI 14

Përdorimi i mjeteve prej Perëndisë për të qëndruar

Prandaj, meqë Perëndisë i pëlqeu që me anë të predikimit të Ungjillit të nisë në ne këtë vepër hiri, Ai e ruan, e vazhdon dhe e përsos këtë vepër hiri me anë të dëgjimit dhe të leximit të Fjalës së Tij, me anë të përsiatjes mbi Të, me anë të nxitjeve, të kërcënimeve dhe të premtimeve në këtë Fjalë, si dhe me anë të përdorimit të sakramenteve.

NENI 15

Përgjigjet kundërshtuese ndaj mësimit të qëndrueshmërisë së besimtarëve nga Perëndia

Mendja mishërore nuk është në gjendje ta rrokë doktrinën e qëndrueshmërisë së shenjtoreve dhe të sigurisë së tyre në të. Megjithatë, këtë doktrinë Perëndia e ka zbuluar më së qarti në Fjalën e Tij, për lavdinë e emrit të Tij dhe për ngushëllimin e shpirtrave të përsëritshëm, dhe e ngulit në zemrat e besimtarëve. Satani e urren këtë doktrinë, bota e përçmon, të paditurit dhe hipokritët abuzojnë me të, ndërsa heretikët e kundërshtojnë. Por nusja e Krishtit gjithmonë e ka dashur fort dhe e ka mbrojtur vazhdimisht këtë doktrinë si një thesar të paçmuar dhe Perëndia, kundër të cilit nuk mund të triumfojë asnjë këshillë apo fuqi, do të bëjë të mundur që Kisha ta vazhdojë këtë gjë deri në fund. Tani, këtij Perëndie të vetëm, Atë, Bir dhe Frymë e Shenjtë, i qoftë lavdia dhe nderi përjetë. Amen!

KUNDËRSHTIMI I GABIMEVE

Pasi shpjegoi doktrinën e vërtetë, Sinodi kundërshton gabimet e atyre:

GABIMI 1. Që mësojnë se qëndrueshmëria e besimtarëve të vërtetë nuk është fryt i zgjedhjes apo dhuratë e Perëndisë e fituar nga vdekja e Krishtit, por një kusht i besëlidhjes së re që (siç deklarojnë ata) njeriu duhet të përmbushë me vullnetin e tij të lirë, para zgjedhjes dhe të drejtësisimit të tij përfundimtar.

Kundërshtim: Sepse Shkrimi i Shenjtë dëshmon se qëndrueshmëria rrjedh nga zgjedhja dhe u jepet të zgjedhurve, për shkak të vdekjes, të ringjalljes dhe të ndërmjetësisimit të Krishtit:

“Izraeli atë që kërkoi nuk e mori, kurse të zgjedhurit e morën, dhe të tjerët u ngurtësuan” (Rom. 11:7). Po kështu: “Sepse ai që nuk e kurseu Birin e vet, por e dha për ne të gjithë, si nuk do të na dhurojë të gjitha gjërat bashkë me të? Kush do t’i padisë të zgjedhurit e Perëndisë? Perëndia është ai që i drejtëson. Kush është ai që do t’i dënojë? Krishti është ai që vdiq, po për më tepër ai edhe u ringjall; ai është në të djathtë të Perëndisë dhe ai ndërmjetëson për ne. Kush do të na ndajë nga dashuria e Krishtit?” (Rom. 8:32–35).

GABIMI 2. Që mësojnë se Perëndia i siguron vërtet besimtarit forcën e mjaftueshme për të treguar qëndrueshmëri dhe është gati që ta ruajë këtë forcë në të, nëse besimtari kryen detyrën e vet, por se, edhe me praninë e gjithë atyre gjërave që janë të nevojshme për të treguar qëndrueshmëri në besim dhe që Perëndia pranon të përdorë për të ruajtur besimin, varet gjithsesi nga zgjedhja e vullnetit të njeriut që të ngulmojë ose jo në besim.

Kundërshtim: Sepse kjo ide përmban një pelagianizëm të njohur dhe, ndonëse dëshiron që t’i bëjë njerëzit të lirë, i bën ata plaçkitës të nderit të Perëndisë. Ajo është kundër asaj që përbën doktrinën ungjillore, e cila ia heq njeriut çdo arsye për t’u mburrur dhe ia jep gjithë lavdinë vetëm hirit të Perëndisë për këtë favor. Kjo ide bie ndesh dhe me apostullin, i cili shpall se është Perëndia ai “...i cili edhe do t’ju vërtetojë deri në fund, që të jeni të paqortueshëm në ditën e Zotit tonë Jezu Krisht” (1 Kor. 1:8).

GABIMI 3. Që mësojnë se besimtarët e vërtetë dhe të ripërtëritur, jo vetëm që mund të bien nga besimi drejtësues dhe, si rrjedhojë, nga hiri dhe shpëtimi plotësisht dhe deri në fund, por madje ata shpesh bien vërtet nga ky besim dhe humbasin përjetë.

Kundërshtim: Sepse ky koncept e bën të pavlerë hirin, drejtësimin, ripërtëritjen dhe ruajtjen e vazhdueshme nga ana e Krishtit, kundër fjalëve të qarta të apostullit Pal: “Por Perëndia e tregon dashurinë e tij ndaj nesh në atë që, kur ende ishim mëkatarë, Krishti vdiq për ne. Shumë më tepër, pra, duke qenë tani të drejtësuar nëpërmjet gjakut të tij, do të shpëtohemi nga zemërimi me anë të tij” (Rom. 5:8–9). Dhe kundër apostullit Gjon: “Kush lindi prej Perëndisë nuk bën mëkat, sepse fara e Perëndisë qëndron në të dhe nuk mund të mëkatojë sepse ka lindur prej Perëndisë” (1 Gjo. 3:9). Dhe madje bie ndesh edhe me fjalët e Jezu Krishtit: “Unë u jap atyre jetë të përjetshme dhe nuk do të humbasin aspak, përjetë, dhe askush nuk do t’i rrëmbejë nga dora ime. Ati im, që m’i ka dhënë, është më i madh se të gjithë, dhe askush nuk mund t’i rrëmbejë nga dora e Atit tim” (Gjo. 10:28–29).

GABIMI 4. Që mësojnë se besimtarët e vërtetë dhe të ripërtëritur mund të kryejnë mëkate që çojnë në vdekje ose mëkate kundër Frymës së Shenjtë.

Kundërshtim: Sepse apostulli Gjon, pasi foli në kapitullin e pestë të letrës së tij të parë (vargjet 16–17) për ata që kryejnë mëkatin që çon në vdekje, dhe pasi i ndalon besimtarët që të luten për ta, shton menjëherë pas kësaj në vargun 18: “Ne dimë se kushdo që ka lindur prej Perëndisë nuk mëkaton (pra një mëkat i një natyre të tillë), madje ai që ka lindur prej Perëndisë e ruan veten e tij, dhe i ligu nuk e prek atë” (1 Gjo. 5:18).

GABIMI 5. Që mësojnë se, pa zbulësë të veçantë, askush nuk mund të ketë sigurinë e qëndrueshmërisë së ardhshme në këtë jetë.

Kundërshtim: Sepse ky mësim ua heq besimtarëve të vërtetë ngushëllimin e sigurt në këtë jetë. Po kështu ky mësim fut sërish në kishë dyshimet e katoliko-romanëve. Mirëpo, Shkrimi i Shenjtë në shumë vende e shquan këtë siguri, jo nga ndonjë zbulësë e veçantë dhe e jashtëzakonshme, por nga shenjat e veçanta të fëmijëve të Perëndisë dhe nga premtimet plotësisht të qëndrueshme të Perëndisë. Prandaj dhe apostulli Pal thotë në mënyrë të veçantë: “...as lartësitë, as thellësitë, as ndonjë tjetër krijesë, nuk do të mund të na ndajë nga dashuria e

Perëndisë që është në Jezu Krishtin, Zotin tonë” (Rom. 8:39). Dhe Gjoni shpall: “Ai që mban urdhërimet e tij qëndron në Perëndinë, dhe Ai në të; dhe në këtë ne dimë se Ai qëndron në ne: nga Fryma që na dha” (1 Gjo. 3:24).

GABIMI 6. Që mësojnë se doktrina e sigurisë së qëndrueshmërisë së besimtarëve në besim dhe e shpëtimit nga natyra dhe karakteri i saj bëhet shkak plogështie dhe është e dëmshme për përsjirtshmërinë, moralin e mirë, lutjet dhe ushtrimet e tjera të shenjta, por se, përkundrazi, është gjë e përgëzueshme kur besimtari e vë në dyshim këtë siguri qëndrueshmërie.

Kundërshtim: Sepse këta tregojnë se nuk e njohin fuqinë e hirit hyjnor dhe veprimin e Frymës së Shenjtë që banon në besimtarin. Po kështu, ata i kundërvihen dhe apostullit Gjoni, i cili mëson të kundërtën, kur thotë me fjalë të qarta në letrën e tij të parë: “Të dashur, tani jemi bij të Perëndisë, dhe ende nuk është shfaqur çdo të jemi; por dimë se, kur të shfaqet Ai, do të jemi të ngjashëm me Të, sepse do ta shohim atë sesi është. Dhe kushdo që e ka këtë shpresë në Të, le ta pastrojë veten, siç është i pastër Ai” (1 Gjo. 3:2–3). Për më tepër, këta kundërshtohen dhe nga shembulli i shenjtorëve, si ata të Dhiatës së Vjetër, ashtu dhe ata të Dhjatës së Re, të cilët, ndonëse ishin të sigurt për ruajtjen dhe shpëtimin e tyre, gjithsesi ishin të palëkundur në lutje dhe në ushtrimet e tjera të përsjirtmërisë.

GABIMI 7. Që mësojnë se besimi i atyre që besojnë vetëm për njëfarë kohe ndryshon nga besimi drejtësues dhe shpëtues vetëm nga kohëzgjatja dhe nga asgjë tjetër.

Kundërshtim: Sepse Krishti vetë, te Mateu 13:20, Luka 8:13, si dhe në vargje të tjera, vëren qartazi, përveç kohëzgjatjes, një dallim të trefishtë mes atyre që besojnë vetëm për një kohë dhe besimtarëve të vërtetë, kur deklaroi se grupi i parë e pranoi farën si të ishte gurishte, ndërsa grupi i dytë (pra, besimtarët e vërtetë) e pranoi farën si të ishte tokë (ose zemër) e mirë. Besimtarët e përkohshëm janë pa rrënjë, ndërsa ata të vërtetë zënë rrënjë të forta. Të parët nuk sjellin fryte, ndërsa këta të fundit sjellin vazhdimisht dhe me ngulm fryte në masa të ndryshme.

GABIMI 8. Që mësojnë se nuk është absurde që, kur dikush e humbet ripërtëritjen e tij të parë, të mund të lindë sërish; madje kjo gjë ndodh shpesh.

Kundërshtim: Sepse, përmes këtij mësimi, këta e mohojnë natyrën e paprishshme të farës së Perëndisë, përmes së cilës ne rilindemi; ata i kundërvihen dëshmisë së apostullit Pjetër: “Të rilindur jo nga një farë që priset, por që nuk priset, me anë të fjalës së gjallë të Perëndisë, që mbetet përjetë” (1 Pj. 1:23).

GABIMI 9. Që mësojnë se Krishti nuk është lutur askund që besimtarët të kenë një qëndrueshmëri absolute në besim.

Kundërshtim: Sepse kjo bie ndesh me vetë Krishtin, i cili thotë: “Por unë jam lutur për ty, që besimi yt të mos mpaket” (Lu. 22:32), dhe me ungjilltarin Gjoni, i cili shpall se Krishti nuk u lut vetëm për apostujt, por edhe për ata që do të besonin nëpërmjet fjalës së apostujve: “O Atë i shenjtë, ruaji ata në emrin Tënd” dhe “Unë nuk kërkoj që Ti t'i heqësh nga bota, por që Ti t'i ruash nga i ligu” (Gjo. 17:11, 15, 20).

PËRFUNDIMI

Dhe kjo është deklarata e qartë, e thjeshtë dhe e sinqertë e doktrinës së drejtë, në lidhje me pesë nenet që janë kundërshtuar në kishat belge^a dhe me hedhjen poshtë të gabimeve me të cilat ato

a Në shekuj XVI dhe XVII, termi “kishat belge” nënkuptonte kishat në Belgjikë dhe në Holandën e sotme.

janë shqetësuar për disa kohë. Sinodi gjykon se kjo doktrinë është nxjerrë nga Fjala e Perëndisë dhe është në përputhje me pohimet e kishave të reformuara. Prej këtej del qartë se disa të cilëve nuk u shkon kjo sjellje, kanë shkëlur gjithë të vërtetën, paanësinë dhe mirësinë, duke dashur t'u mbushin mendjen njerëzve:

Që doktrina e kishave të reformuara, në lidhje me paracaktimin dhe çështjet që kanë të bëjnë me të, nga vetë fryma e saj dhe prirja e pashmangshme, e largon mendjen e njerëzve nga gjithë përshtetshmëria dhe feja; që ajo është një gjumësjellëse që përdoret nga mishi dhe nga djalli, dhe fortësia e Satanit, ku ai rri në pritje për të gjithë, dhe prej nga plagos një mori njerëzish dhe godet për vdekje shumë njerëz me shigjetat e dëshpërimit dhe të sigurisë; që kjo doktrinë e bën Perëndinë autor të mëkatit, të padrejtë, tiran dhe hipokrit; që ajo nuk është gjë tjetër veçse një falsifikim që ka brenda stoicizëm, manikeizëm, libertinizëm dhe turqizëm^a; që i bën njerëzit të ndihen të sigurt në mënyrë mishore, e meqenëse janë të bindur prej saj se asgjë nuk e pengon shpëtimin e të zgjedhurve, le të jetojnë sipas qejfit; dhe si rrjedhim, ata mund të kryejnë pa frikë çfarëdolloj krimi nga më mizorët; dhe që, nëse të humburit do t'i bënin vërtet gjithë veprat e shenjtoreve, bindja e tyre nuk do të kontribuonte aspak në shpëtimin e tyre; që po kjo doktrinë mëson se Perëndia me një akt thjesht arbitrar të vullnetit të Tij, pa marrë parasysh asnjë mëkat, ka paracaktuar pjesën më të madhe të botës në dënimin e përjetshëm dhe i ka krijuar ata për këtë qëllim; që, në të njëjtën mënyrë siç është zgjedhja burimi dhe shkaku i besimit dhe i veprave të mira, humbja është shkaku i mosbesimit dhe i papërshtetshmërisë; që shumë fëmijë të pafajshëm të besimtarëve janë shkukur nga gjokset e nënave të tyre dhe tiranisht janë zhytur në ferr, me qëllim që ata të mos përfitojnë as nga pagëzimi, as nga lutjet e kishës në pagëzimin e tyre; dhe shumë gjëra të tjera të këtij lloji, të cilat kishat e reformuara jo vetëm që nuk i pohojnë, por edhe i urrejnë me gjithë shpirt.

Prandaj, ky Sinod i Dortit, në emër të Zotit, u bën thirrje të gjithë atyre që e thërrasin me përshtetshmëri emrin e Shpëtimtarit tonë Jezu Krisht, të gjykojnë për besimin e kishave të reformuara, jo nga shpifjet që janë mbledhur mbi të nga të gjitha anët, as nga shprehjet vetjake të një pakice prej mësuesve të vjetër e të rinj, të cilat shpesh citohen, ndryshohen apo shtrembërohen në mënyrë të pandershme, duke nxjerrë një kuptim krejt të huaj për qëllimin e tyre; por nga rrëfimet publike të vetë kishave dhe nga kjo deklaratë e doktrinës së drejtë, të pohuara me miratimin njëzëri të të gjithëve dhe të secilit anëtar të Sinodit. Gjithashtu, Sinodi i paralajmëron vetë shpifësit që të mendojnë për gjyqin e tmerrshëm të Perëndisë, prej të cilit do të dënohen si dëshmitarë të rremë kundër rrëfimeve të kaq shumë kishave, për shqetësimet që sjellin në ndërgjegjen e të dobëtit dhe për punën që bëjnë për ta bërë të dyshimtë tek shumë bashkësinë e besimtarëve të vërtetë.

Së fundi, ky Sinod i këshillon të gjithë vëllezërit e krishterë në Ungjillin e Krishtit që të sillen me devotshmëri dhe besim në trajtimin e kësaj doktrine në universitete dhe në kisha; ta trajtojnë atë si në biseda po ashtu dhe në shkrime, për lavdinë e Emrit hyjnor, për shenjtërinë e jetës dhe për ngushëllimin e shpirtave të pikëlluar; të rregullojnë, me anë të Shkrimit, në varësi të besimit, jo vetëm ndjenjat e tyre, por edhe gjuhën e tyre, dhe të mos i përdorin të gjitha ato shprehje që i tejkalojnë kufijtë e nevojshëm që duhet të respektohen në përcaktimin e kuptimit të vërtetë të Shkrimeve të Shenjta, dhe që mund t'u japin sofistëve të paturp një pretekst për ta sulmuar ashpër ose për ta përgojuar doktrinën e kishave të reformuara.

Jezu Krishti, Biri i Perëndisë, i Cili, i ulur në të djathtë të Atit, u jep dhunti njerëzve, na shenjtëroftë në të vërtetën, sjell të në të vërtetën ata që janë në gabim, u mbylltë gojën shpifësve ndaj doktrinës së shëndoshë dhe i vesh të shërbëtorët besnikë të Fjalës së Tij me Frymën e

a Në atë kohë me "turqizëm" nënkuptohej "islamizmi".

urtësisë dhe të dallimit, me qëllim që gjithë shprehjet e tyre të mund të synojnë lavdërimin e Perëndisë dhe ndërtimin e atyre që i dëgjojnë. AMEN!

Që ky është besimi dhe vendimi ynë, ne e vërtetojmë duke shkruar emrat tanë.

Këtu vijojnë emrat, jo vetëm të presidentit, ndihmëspresidentit dhe sekretarëve të Sinodit, dhe të profesorëve të teologjisë në kishat holandeze, por të të gjithë anëtarëve që ishin delegatë në Sinod, si përfaqësues të kishave të tyre përkatëse, që janë delegatët nga Britania e Madhe, Elektorati i Palatinatit, Hesia, Zvicra, Veterau, Republika dhe Kisha e Gjenevës, Republika dhe Kisha e Bremenit, Republika dhe Kisha e Emdenit, Dukati i Gelderlandit dhe i Zytfenit, Holanda e Jugut, Holanda e Veriut, Zelanda, Provinca e Utrehtit, Frislandi, Transilvania, Shtetit i Groningenit dhe i Omlandënit, Drenti dhe kishat franceze.^a

a Elektorati i Palatinatit, Hesia, Veterau, Bremeni dhe Emdeni janë territore gjermane. Republika e Gjenevës në atë kohë bënte pjesë në Konfederatën e Vjetër Zvicerane. Gelderlandi, Zytfeni, Holanda e Jugut, Holanda e Veriut, Zelanda, Utrehti, Frislandi, Groningeni e Omlandëni dhe Drenti janë territore holandeze. Transilvania, një krahinë në Rumaninë e sotme, në atë kohë ishte një principatë autonome nën mbretërinë hungareze.